

Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2025 talousarvioehdotuksen sekä vuosien 2025–2027 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen hyväksyminen

Yhteinen kirkkoneuvosto 31.10.2024 § 316
14/02.00.01/2024

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus Yhteinen kirkkoneuvosto

- 1) päättää merkitä tiedoksi liitteenä esitetyt seurakuntaneuvostojen, yhteistyötoimikunnan ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausunnot ehdotuksesta talousarvioksi 2025 sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaksi 2025–2027,
- 2) päättää antaa selostusosaan kirjatut vastineet seurakuntaneuvostojen, yhteistyötoimikunnan ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausuntoihin,
- 3) käy lähetekeskustelun talousarvion jatkovalmistelun tueksi saatujen lausuntojen pohjalta.

Käsittely

Hallintojohtaja Silander selosti asiaa.

Käsittelyn aikana käytettiin 21 puheenvuoroa.

Herttoniemen seurakunnan seurakuntaneuvoston lausunto ja siihen laadittu vastine toimitettiin luottamushenkilöille sähköpostitse 30.10.2024 ja se oli jaettu pöydille nähtäväksi. Vastine lisättiin selostustekstiin ja lausunto lisättiin osaksi tämän asian liitteenä olevaa Talousarviolausunnot-liitettä.

Saatujen lausuntojen ja käydyn lähetekeskustelun perusteella esittelijä muutti Talousarviokirjan 2. luvun 2. kappaleen ensimmäisen lauseen kuulumaan seuraavasti:

”Seurakuntien toimintaa ja alueellisia painotuksia ohjaavat osaltaan myös seurakuntien omat strategiat *Kirkko Helsingissä -strategian ohessa*.”

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Taustaa

Talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman päätösprosessissa noudatetaan toista kertaa käytäntöä, jossa lausunnot talousarviosta käsitellään omana asianaan ja käydään lähetekeskustelu valmistelijoiden tueksi valmisteltaessa varsinaista esitystä talousarvioksi ja toiminta- ja taloussuunnitelmaksi yhteiselle kirkkoneuvostolle.

Yhteinen kirkkoneuvosto pyysi kokouksessaan 12.9.2024 (§ 252) seurakunnilta, yhteistyötoimikunnalta ja johtoryhmältä lausunnot 11.10.2024 mennessä ja että lausunnot käsitellään yhteisen kirkkoneuvoston kokouksessa 31.10.2024.

Päätösehdotuksen perustelut

Lausunnon antoivat 18 seurakuntaa. Vuosaaren seurakunta ei antanut lausuntoa. Mikaelin, Oulunkylän, Paavalin, Pitäjänmäen, Roihuvuoren, Töölön seurakunnat sekä Petrus församling eivät esittäneet lausunnossaan mitään sellaista, mikä olisi edellyttänyt vastineen laatimista.

Yhteistyötoimikunta käsiteli asian kokouksessaan 10.10.2024. Toimikunta ei antanut lausuntoa, mutta toteaa päätöksessään, että erityistä huomiota / muutosehdotuksia ei kokouksessa tehty. Seurakuntayhtymän johtoryhmä käsiteli asian kokouksessaan 10.10.2024 ja antoi liitteen mukaisen lausunnon. Lausunto ei edellytä vastineen laatimista.

Seuraavassa otteet seurakuntien niistä lasuntojen osista, joihin on edellytetty vastinteita ja laaditut vastineet. Kaikki lausunnot kokonaisuudessaan ovat liitteessä.

HAAGAN SEURAKUNTA

Helsingin seurakuntayhtymän perustehtävä on olla seurakuntien toiminnan mahdollistaja ja tukipalvelu. Yksi merkittävä osa tätä palvelua on taloushallinnosta vastaaminen ja seurakunnille jaettavien määrärahojen valmistelu- ja päätösprosessit yhdessä yhteisen kirkkoneuvoston ja valtuuston kanssa. Seurakuntien näkökulmasta yhteinen valmistelu on edelleen ohutta ja toteutuu lähinnä budjettivalmisteluun ja käytettäviin ohjelmiin liittyvään ohjeistukseen ja budjetin päätösvaiheisiin liittyviin seurakuntaneuvostojen lausuntokierroksiin, jolloin lausunnon antaminen jää pintapuoliseksi. Haagan seurakuntaneuvosto ehdottaa edellisvuoden tapaan, että budjetin valmistelun yhteydessä järjestettäisiin yhtymän johdon, yhteisen kirkkovaltuuston ja kirkkoherrojen yhteinen budjettiriihi, jossa seurakuntayhtymän taloushallinnon asiantuntijat avaisivat mm. seuraavan vuoden ja seuraavan nelivuotiskauden taloudellisia näkymiä sekä erityisesti ensi kevään osalta nyt syyskaudella päätettävien uuden määrärahanjakomallin sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden vaikutuksia. Tämä lisäisi merkittävästä kaikkien päätöksentekijöiden yhteistä ymmärrystä ja päätöksenteon avoimuutta.

VASTINE:

Tammikuussa 2024 yhteinen kirkkovaltuusto päätti taloussuunnittelua ohjaavista periaatteista vuoteen 2030 saakka. Näiden perusteella valmistellaan vuosittain talousarvioketysitys yhteiselle kirkkoneuvostolle.

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää huhtikuussa kehysmäärärahoista. Käytännöksi on muodostunut tätä ennen yleensä huhtikuun alussa käytävät esittelyt ja lähetekeskustelut talousarvion kehyksistä yhteisessä kirkkoneuvostossa ja yhteisen kirkkovaltuuston iltakoulussa.

Kirkkoherrojen kokouksessa asiaa ei ole käsitelty, mutta mikään ei ole estänyt eikä tulevaisuudessakaan estä nostamasta asiaa esille, jolloin hallintojohtaja voi valmistella asiasta esittelyn, jonka pohjalta keskustelua voidaan käydä.

Kevääksi 2025 on suunnitteilla kirkkoherroille ja seurakuntien luottamushenkilöille infotilaisuuksia sen jälkeen, kun yhteinen kirkkovaltuusto on päättänyt sisäisten vuokrien määräytymisperusteista ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteista vuodesta 2026 alkaen. Tässä yhteydessä voidaan myös pohtia, miten kirkkoherrat voisivat olla enemmän mukana ja saada tietoa suunnitelmista.

Helsingin seurakuntayhtymän määrärahat vuodelle 2025 jaetaan seurakuntayhtymän ja seurakuntien kesken niin, että seurakuntayhtymän osuus on 44,1 % (v. 2024 43 %) ja seurakuntien 55,9 % (v. 2024 57 %). Prosentuaalinen jako on kääntynyt seurakuntayhtymän hyväksi ja herättää kysymyksen, että mistä tämä aiemmin kirjatuihin suunnitelmiin poikkeava muutos johtuu?

VASTINE:

Yhteinen kirkkovaltuusto on joulukuussa 2021 päättänyt seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahojen jako-osuuksista vuosille 2023–2025 (YKV 9.12.2021 § 109). Tuon päätöksen mukaan vuonna 2024 määrärahat jakautuivat seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä niin, että seurakuntien osuus oli 56,1 % ja yhteisten palveluiden osuus 43,9 %.

Vuonna 2025 seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahojen jako-osuudet määräytyvät yhteisen kirkkovaltuuston tammikuussa 2024 tekemän taloussuunnittelua ohjaavien periaatteiden päätöksen mukaisesti (YKV 25.01.2024 § 6). Sen kohdassa 3) yhteinen kirkkovaltuusto päätti "todeta, että vuonna 2025 seurakuntien ja yhteisten palveluiden välinen määrärahajako perustuu yhteisen kirkkovaltuuston 9.12.2021 § 109 kohdassa 2 c tekemään päätökseen seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisen määrärahaajan suhteellisista osuuksista vuonna 2025."

Yhteisen kirkkovaltuuston tammikuussa 2024 tekemän päätöksen mukaan laskettuna vuonna 2025 seurakuntien ja yhteisten palveluiden keskinäinen osuus jakautuu seuraavasti: seurakunnat 56,7 % ja yhteiset palvelut 43,3 %. Osuuksissa on huomioitu yhteisen kirkkovaltuuston joulukuussa 2021 tekemän päätöksen mukainen 0,5 %-yksikön siirto yhteisiltä palveluilta seurakunnille vuosien 2024 ja 2025 välissä.

Vuosien 2024 ja 2025 toimintakatteita vertailtaessa on huomioitava myös seuraavat tekijät:

- Seurakuntien toimintakate piti vuonna 2024 sisällään seurakuntien suorituslisät, jotka on vuoden 2025 osalta sisällytetty yhteisten palveluiden toimintakatteeseen.*
- Seurakuntien toimintakatteessa oleva seurakunnille osoitettu tasapainotusmääräraha on päätöksensä (YKV 27.1.2022 § 6) mukaisesti pienentynyt 250 000 euroa vuodesta 2024 vuoteen 2025.*
- Vuonna 2025 yhteisten palveluiden toimintakatteessa on 2,85 milj. euron lisämääräraha käytöstä poistettujen rakennusten purkamiseen. Tätä ei ole vuoden 2024 toimintakatteessa.*

Nämä kolme tekijää selittävät seurakuntien määrärahaosuuden pienentymisen yhteisten palveluiden saamaan määrärahaan verrattuna vuodesta 2024 vuoteen 2025, kun tarkastellaan seurakuntien ja yhteisten palveluiden toimintakatteita. Kaikkineen on hyvä huomata, että sekä seurakunnille että yhteisille palveluille osoitetut lisämäärärahat (seurakunnat: tasapainotusmääräraha 2023–2024, tasapainotuslisämääräraha 2024–2025; yhteiset palvelut: käytöstä poistettujen rakennusten purkukulut 2025) eivät sisälly yhteisen kirkkovaltuuston päättämiin seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahojen jako-osuuksiin, vaan tulevat niiden päälle.

Tämän lisäksi seurakuntayhtymän budjettiin on varattu vuodelle 2025 tarveharkintaista määrärahaa n. 1,6 miljoonaa euroa ja strategian toimeenpanomääräraha 2 miljoonaa euroa. Seurakuntaneuvoston kanta on, että seurakuntien perustehtävän toteutumisen varmistamiseksi ja tukemiseksi nämä rahat tulisi jakaa vuodesta 2026 alkaen suoraan seurakuntiin ja osastoihin ilman hallinnollista byrokratiaa niin, että päätökset rahankäytöstä tehtäisiin paikallis seurakuntien ja osastojen asiantuntijoiden toimesta. Syksyllä 2024 valmistuvan Työnjako 2030 -projektin tulokset vaikuttanevat myös määrärahojen prosentuaaliseen jakautumiseen osittain jo vuodesta 2026 alkaen.

VASTINE:

Helsingin seurakuntayhtymässä on jo vuosia käytössä ollut ABC-projektimalli, jonka yhteinen kirkkoneuvosto on linjannut seurakuntayhtymän viralliseksi projektinhallintamalliksi. Mallin koettiin kuitenkin alun perin hankalaksi, ja se tuotti pitkiä raportteja, minkä vuoksi sen käyttö ei levinnyt kaikkiin projekteihin. Käytäntö vakiintui siten, että ainoastaan suuret, yhteisen kirkkoneuvoston suoraan alaisuuteen kuuluvat projektit hyödynsivät ABC-mallia, kun taas muissa projekteissa tyydyttiin usein pelkkiin kirjallisiin loppuraportteihin.

Tämä tilanne jatkui siihen asti, kun diakoniaprojekteihin alettiin liittää muita projekteja, jolloin alettiin puhua diakoniapainotteisista projekteista. Projektien määrän kasvaessa projektinhallintaa kritisoitiin sen puutteellisesta läpinäkyvyydestä sekä siitä, ettei se vastannut yhteisen kirkkoneuvoston tahtotilaa. Tämän seurauksena ryhdyttiin etsimään ratkaisuja tilanteen parantamiseksi, kuten sähköisen projektisalkun hankkimista seurakuntien ja osastojen käyttöön sekä projektinhallinnan selkeyttämistä.

Projektimallin käyttöönotto eteni yllättävän sujuvasti. Ongelmat ilmenivät kuitenkin, kun kehittämis- ja projektimäärärahat yhdistettiin ja kaikki varat käsiteltiin projektianomuksina. Projektinhallinnan resurssit eivät riittäneet tuottamaan päätöksenteon tueksi tarvittavia tietoja. Projektien karsintaan oli suhtauduttu varovasti, ja seurakunnille pyrittiin jättämään mahdollisuus arvioida itse projektiansa tarpeellisuus.

ABC-projektimalli on julkiselle sektorille suunniteltu projektinhallintajärjestelmä, jota käytetään laajasti muun muassa Helsingin kaupungissa, Kuntaliitossa, valtionhallinnossa ja Helsingin yliopistossa. Malli on saanut paljon positiivista palautetta, ja sähköisen projektikansion käyttöönoton myötä se on todettu toimivaksi myös Helsingin seurakuntayhtymässä. Helsingin kaupungin kehittämismenetelmiä käsittelevillä verkkosivuilla mainitaan projektimallin eduista seuraavaa:

- *Selkeä malli, jonka avulla projektia voidaan edistää vaiheesta toiseen.*
- *Yhteisesti ymmärretty toimintatapa eri projektirooleissa (esim. projektipäällikkö ja omistaja).*
- *Projektin tarvitsemien yhteisten palveluiden tunnistaminen jo suunnitteluvaiheessa, mikä vähentää yllätyksiä, jotka voivat vaikuttaa aikatauluun tai kustannuksiin.*
- *Parempi näkyvyys käynnissä oleviin projekteihin (salkunhallinta).*
- *Projektin tuottamien hyötyjen mittaaminen.*
- *Projektiryhmän jäsenyyden helpottuminen yhtenäisen dokumentaation myötä.*
- *Mallin johdonmukainen käyttö voi lyhentää projektien läpimenoaikoja, vähentää samanaikaisesti käynnissä olevien projektien määrää sekä parantaa projektityötä tekevien työviihtyvyyttä.*

Projektinhallinta vaatii omat resurssinsa ja aikansa. Jos tavoitteena on luoda projekteja, joita voidaan toteuttaa eri osastoilla ja seurakunnissa, on tärkeää kirjata projektin etenemiseen, päätöksentekoon ja tuloksiin liittyvät tiedot, vaikka tätä nimitettäisiin byrokratiaksi tai hallinnolliseksi taakaksi. Yhteisen projektimallin ongelmana ei ole se, ettei se palvelisi tarkoitustaan, vaan pikemminkin se, että projekteista on tullut seurakunnissa varainhankinnan väline, kuten on joissain lausunnoissa todettu. Tämä vaikeuttaa seurakuntien toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistä (Matteus, Munkkiniemi).

Projektien tarkoituksena tulisi olla tietyn toiminnan kehittäminen seurakunnassa, ei resurssipulan paikkaaminen. Tulevaisuudessa olisi suotavaa, että projektimäärärahoja myönnettäisiin pidemmiksi ajanjaksoiksi, esimerkiksi 1–3 vuodeksi. Joissain lausunnoissa on ehdotettu, että määrärahojen jaosta päätettäisiin

asiantuntijoiden toimesta (Haaga, Kannelmäki). Tämä ei kuitenkaan lisääsi läpinäkyvyyttä, eikä päätöksentekovastuuta voida siirtää asiantuntijoille.

Mikäli nyt jaetut projektimäärärahat siirrettäisiin suoraan seurakuntien käyttöön, ne saisivat aluksi hieman enemmän varoja. Tämä kuitenkin heikentäisi seurakuntayhtymän yhteistä kehittämistä ja vähentäisi projektimäärärahojen ohjaavaa roolia. Jos taas varoja jaettaisiin seurakuntien talousarvioiden ulkopuolella, heräisi kysymys siitä, kuinka varojen käyttöä ja niiden vaikuttavuutta seurataan.

Joissakin lausunnoissa on tuotu esiin huoli siitä, että päätösvalta siirtyy liiaksi seurakuntayhtymälle (Kallio, Malmi). Malmin seurakunta on lisäksi todennut, että toiminta- ja taloussuunnitelmat peilautuvat ainoastaan Kirkko-Helsinki-strategiaan, joka ei kata kaikkia seurakuntien tarpeita, joilla voi olla omat strategiansa. Toimivallan jako seurakuntayhtymän ja seurakuntien välillä on kuitenkin selkeä: yhteinen kirkkoneuvosto valvoo yhtymän yhteisesti hoidettavia tehtäviä, kun taas seurakuntaneuvostot päättävät seurakuntien omista tehtävistä ja toimintamuuodoista. Seurakuntaneuvostoilla on vapaus käyttää heille myönnettyt varat parhaaksi katsomallaan tavalla, eikä niiden toimivaltaa rajoiteta tältä osin.

Projektimäärärahojen hallinta ja seuranta on osa organisaation sisäisen valvonnan prosessia, jonka tarkoituksena on varmistaa, että yhtymä toimii tehokkaasti, taloudellisesti ja luotettavasti sekä noudattaa lakeja ja määräyksiä.

On syytä tarkistaa tarveharkintaisten ja strategian toimeenpanomäärärahojen jakoperusteet, eikä niitä tule jakaa samalla tavoin kuin vuonna 2022. Tästä syystä yhteinen kirkkoneuvosto on asettanut työryhmän laatimaan ehdotuksia projektimäärärahojen jakamisperiaatteista. Projektien määrää on rajoitettava, ja seurakuntayhtymän on sitouduttava siihen, ettei tarpeettomia projekteja esitetä tai hyväksytä. Tarveharkintaista määrärahaa tarvitaan myös yllättäviin tarpeisiin reagoimiseen, mutta raportointia ja julkisten varojen käytön periaatteita ei voida sivuuttaa. On myös syytä arvioida, kuinka paljon määrärahoja voidaan myöntää ja kuinka pitkään.

Talouskirja 2025 kirjauksen mukaan ”Suunnittelukaudella 2025–2027 seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne kohenee parantuneen kirkollisverotuotto-odotuksen ja vuonna 2022 tehtyjen kululeikkausten ansiosta. Talousarvioesityksen perusteella vuosikatetta kertyy 17,0 milj. euroa. Suunnitelmanmukaiset poistot ovat 7,3 milj. euroa ja tilikauden tulos 9,6 milj. euroa. Tilinpäätössiirtoja on 0,6 milj. euroa, jolloin tilikauden ylijäämä 10,2 milj. euroa.” Valtionhallinnon suunnittelemaat kirkon yhteiskunnallisten tehtävien (hautaan siunaaminen, väestökirjanpito ja merkittävät kulttuurihistorialliset rakennukset) hoitamiseen annetun valtionrahoituksen leikkaukset vaikuttaisivat Helsingin seurakuntayhtymän talouteen -2,1 miljoonaa euroa. Tämä mahdollinen muutos tulee huomioida kokonaistalouden näkökulmasta niin, että se ei heikennä seurakunnissa tehtävän perustyön resursointia vuonna em. suunnittelukauden aikana.

VASTINE:

Valtionrahoitusta ei käytetä seurakunnissa tehtävän perustyön rahoittamiseen. Tätä varten keräämme jäseniltämme kirkollisveroa.

Valmistelijoiden tiedossa on ollut valtion suunnitelmat leikata valtionrahoitusta. Tämän lisäksi kirkolliskokoukselle ollaan esittämässä tämän rahoituksen jakoperusteiden muutosta seurakuntatalouksille. Näiden lisäksi veroperusteisiin on tulossa muutoksia siten, että kirkollisveron tuotto paranee ja tähän perustuu valtionrahoituksen leikkausesitys. Tiedossa on myös, että kokonaisuudessa

muutosten seurauksena Helsingin seurakuntayhtymän talous heikkenee, juuri valtionrahoituksen vähetessä. Vaikutus kohdistuu valtionrahoituksella rahoitettaviin toimiin, eli hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja esineistön ylläpitoon. Selvimmin muutos tulee näkymään hautausmaksujen korotuspaineen muodossa.

Koska tarkat summat niin verokertymän kuin valtionrahoitusosuuden muutoksista varmistuvat vasta marras- ja joulukuussa, ei talousarviokehukseen keväällä tehtyä pitkänaikavälin suunnitelmaa lähetty talousarvioesitykseen muuttamaan. Kun edellä mainitut päätökset on tehty kirkolliskokouksessa ja eduskunnassa ja niiden vaikutukset ovat tiedossa, tehdään heti alkuvuodesta esitys muuttaa talousarviota näiltä osin. Näin voidaan menetellä koska vuonna 2025 seurakuntayhtymän talous on vielä ylijäämäinen, eivätkä muutokset lyhyellä aikavälillä horjuta seurakuntayhtymän taloutta.

HERTTONIEMEN SEURAKUNTA

Paikallisella tasolla huolta herättävät monet suunnitelmissa kuvatut samanaikaiset mahdolliset muutostekijät, jotka saattavat heilauttaa seurakunnan taloutta jatkossa nopeasti ja paljon. Esimerkiksi nykyinen sisäisten vuokrien malli voi tuoda seurakunnan maksettavaksi isoja yhtäkkisiä vuokrankorotuksia. Huolta herättää myös henkilöstökulujen kehitys ja tähän liittyvät arviot tulevasta.

Seurakunnan intressissä olisi luonnollisesti saada mahdollisimman vakaa ja luotettava käsitys siitä, mikä sen perustoiminnan rahoitus tulee useamman seuraavan vuoden osalta olemaan. Uskalletaanko vapautuvia virkoja ja tehtäviä enää avata vai joudutaanko koko paletti arvioimaan niinkin lyhytjänteisesti kuin vuoden välein aina uudelleen? Sinänsä kaikki lisämäärärahat vaikkapa strategian toimeenpanoa varten ovat plussaa, mutta ennen kaikkea käytettävissä olevan kokonaisresurssin määrä olisi tärkeää tietää jo määräraha-kehityksen saamisen yhteydessä. Tällöin toiminnan suunnittelua voidaan tehdä kokonaisvaltaisemmin, oikea-aikaisemmin ja kaikkia työntekijöitä ja luottamushenkilöitä tarvittavissa määrin osallistaen.

VASTINE:

Yhteinen kirkkovaltuusto päätti 25.1.2024 taloussuunnittelua ohjaaviksi periaatteiksi a) tilikauden jäämää ei päästetä alijäämäiseksi ja b) rahavaroja ei päästetä laskemaan alle 100 milj. euron. Tilikauden jäämään vaikuttavat eniten toimintatuotot, toimintakulut, verotulot, valtion rahoitus, sijoitustoiminnan tuotot ja poistot. Viimeisen taloussuunnitelman mukaan niin henkilöstö kuin muihin toimintakuluihin on varattu palkka- ja inflaatiokorotukset.

Verotulojen odotetaan pysyvät muutaman vuoden nykytasolla ja tilikauden jäämän ylijäämäisenä. Viimeisimmän taloussuunnitelman mukaan suuria muutoksia ei ole näköpiirissä ainakaan vuoteen 2027 mennessä. Jäsenkehityksestä huolimatta verotulon odotetaan pysyvän vakaana. Näin ollen seurakuntien määräraha-kehitykseen ei olisi tulossa suuria heilahteluja lähivuosina. Tämän hetkisen ennusteen mukaan näyttää siltä, että vuoteen 2030 mennessä henkilöstö ja muut toimintakulut kasvat enemmän kuin verotulot ja sopeuttaviin toimiin joudutaan turvautumaan niin seurakunnissa kuin yhteisissä palvelussa.

Esimerkiksi vuoden 2024 osalta saamamme strategian toimeenpanomääräraha siirtynee kokonaisuudessaan ensi vuonna käytettäväksi, sillä hätäisiä projekteja tai kehittämisprosesseja emme halua oman uskottavuutemme nimissä käynnistää. Kestävä suunnittelu tarvittavine rekrytointineen taas ottaa helposti useamman kuukauden aikaa. Perustoiminnan pyörittämisessä kiinni olevien työntekijöiden näkökulmasta on myös hyvin erikoista, että pitkän ja määrätietoisen

sopeuttamistoiminnan seurauksena resurssit on vedetty ensin hyvin tiukalle vaikkapa pappis- tai diakoniatyövoiman osalta ja nyt seurakunnalla yhtäkkiä olisikin varaa tehdä jotain ylimääräistä isosti.

VASTINE:

Katso Haagan seurakunnan lausuntoon annettu vastine samassa asiassa.

Perustoiminnan riittävän rahoituksen epävarmuus taas saa pohtimaan seurakuntien ja yhteisten palveluiden välistä jakosuhdetta. Onko tätä syytä tarkistaa uudelleen seurakuntien hyväksi? Toivomme, että yhteinen kirkkoneuvosto pohtii tätä vakavasti. Tällä taas on suoria vaikutuksia myös työnjakoon.

VASTINE:

Katso Kannelmäen seurakunnan lausuntoon annettu vastine samassa asiassa.

Herttoniemen seurakuntaneuvosto haluaa lisäksi kiinnittää huomiota yhteen periaatteelliseen haasteeseen. Toiminta- ja taloussuunnitelman 2025–2027 yhdeksi lähtökohdaksi kuvattu Helsingin seurakuntien yhteinen Kirkko Helsingissä -strategia ei voi olla siinä asemassa, miten se tässä kuvataan. Se ei tosiasiallisesti voi ohjata kuin osin seurakuntien työtä, sillä itsenäisten seurakuntien omat strategiat ajavat yhteisen strategian ohi. Tämä on jo Kirkko Helsingissä -strategian valmistelussa tunnustettu tosiasia ja paikallisia strategioita on hyödynnetty yhteisen pohjana. Siitä huolimatta Kirkko Helsinki -strategian statuksen ymmärrys on aina vain uudelleen hämärtynyt.

Helsingin seurakuntayhtymä ei ole konserni eikä siinä voi toteuttaa konserniohjausta. Yhteinen kirkkoneuvosto tai yhteinen kirkkovaltuusto ei voi esimerkiksi taluspäätöksillään sanella seurakunnille sen paikallisia strategisia, toimintaan liittyviä tavoitteita. Paikalliset strategiat ovat kirkkolain näkökulmasta aina ensisijaisia, kun otetaan seurakuntien itsenäisyys huomioon (KL 3 § 2 "Seurakuntien itsehallinto"). Kirkon perusyksikkö on aina paikallisseurakunta.

On kuitenkin selvää, että yhteistä Kirkko Helsingissä -strategiaa myös tarvitaan, jotta esimerkiksi yhteisten palveluiden tehtävät suunnataan oikein. Myös muutoin muutamia isoja, yleisellä tasolla olevia linjavalintoja on hyvä olla olemassa.

On kuitenkin kirkkolain hengen vastaista, mikäli paikallisseurakuntien kehysmäärärahojen yhtenä kriteerinä käytetään jatkossa Kirkko Helsingissä -strategian kirjauksia ja tästä strategiasta käsin asetetaan seurakunnille määrärahojen antamiseen vaikuttavia mittareita. Tätä ehdotetaan toisessa lausuntokierroksella olevassa kokonaisuudessa ("Sisäiset vuokrat ja määrärahojen jakoperusteet"). Tällä menettelyllä olisi välittömiä vaikutuksia seurakunnan perustyön toteutumiseen ja se vaarantaisi merkittävästi paikallisen harkinnan sekä ensisijaiset paikalliset tarpeet.

VASTINE:

Katso Kallion seurakunnan lausuntoon annettu vastine samassa asiassa.

Esitämme siksi, että toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2025–2027 muutetaan seuraava s. 4 oleva kappale myöhemmäksi vasta paikallisseurakuntien strategioiden kuvaamisen jälkeen (nykyinen 2. kpl) ja se muutetaan siten, että sanamuodot vastaavat tosiasiallista tilannetta:

Helsingin seurakuntien yhteinen Kirkko Helsingissä -strategia ohjaa seurakuntien ja yhteisten palveluiden työtä kohti strategian visiota, jonka tavoitteena on kasvava kristillinen helsinkiläinen yhteisö olla, tulla ja toimia.

Yhteisen kirkkovaltuuston tammikuussa 2024 vahvistamassa strategiassa on määritelty ylätason tavoitteet ja mittarit, joita kukin seurakunta ja yksikkö tarkentaa omassa toiminnassaan. Kirkko Helsingissä -strategia pohjautuu neljälle valinnalle: (1) Toimimme monikielisenä hengellisenä yhteisönä, (2) Olemme merkityksellinen nuorille aikuisille, (3) Vahvistamme hyvän tekemisen verkostoja ja (4) Rakennamme toivon teoilla parempaa huomista.

VASTINE:

Edellä lainatun kohdan väliotsikko on ”Toimintasuunnitelmat suhteessa Kirkko Helsingissä -strategiaan”. Koska strategian on päättänyt yhteinen kirkkovaltuusto, sen katsotaan ohjaavan sekä seurakuntien että yhteisiä palveluita nimenomaan, kun yhteinen kirkkovaltuusto päättää talousarviosta.

Kyseisen kohdan toinen kappale esitetään Herttoniemen seurakunnan seurakuntaneuvoston lausunnon perusteella muutettavaksi seuraavasti:

*Seurakuntien toimintaa ja alueellisia painotuksia ohjaavat **osaltaan-myös** seurakuntien omat strategiat **Kirkko Helsingissä -strategian ohessa.***

Jatkon kannalta kiinnitämme myös huomiota siihen, että hallinto- ja henkilöstöosaston kuluissa näkyy merkittävä resurssivaraus työntekijäpäivän 2025 järjestämiseksi (48.000 €) (v. 2024 myös 48.000 euroa). Vaikka vuoden 2025 osalta kyse on ilmeisesti yhteisten palveluiden työntekijäpäivästä, on kustannus merkittävä.

Kun taas puhutaan kaikkien Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden työntekijäpäivästä ja sen tarpeellisuudesta, on harkittava tarkkaan, onko yhteisten päivien järjestäminen tarkoituksenmukaista ja jos on, miten niitä kehitetään työntekijöitä palvelevampaan ja osallistavampaan suuntaan. Olisiko kokoontumiset tarkoituksenmukaista viedä rovastikuntatasolle ja lyhentää puolen päivän mittaisiksi? Työntekijäpäivän kuluiksi on laskettava 48 000 euron lisäksi myös seurakuntien iso työntekijäresurssi, joka joudutaan päiviin varaamaan.

VASTINE:

Katso Kannelmäen seurakunnan lausuntoon annettu vastine samassa asiassa.

Tuomme jälleen kerran esiin myös sen, että vieraskielisen työn kotipesäseurakuntien saama korvaus tilojen käytöstä, suntiopalveluista, hr-palveluista ynnä muusta on huomattavan pieni. Pääkaupunkiseudun arabiankielinen työ on sijoitettu Herttoniemen seurakuntaan ja sen tiloihin. Saamamme korvaus on 15 000 eur/vuosi. Arvostamme rinnallamme elävää arabiankielistä yhteisöä, mutta olisi suotavaa, että sen aiheuttamat kulut myös vähän realistisemmin korvattaisiin. Haluamme nostaa tätä kokonaisuutta esiin, kunnes korvauksen määrää nostavat päätökset on tehty.

VASTINE:

Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa käsitellään vieraskielisen työn määrärahan määrää vuodesta 2026 eteenpäin. Lausuntokierroksella olleissa malleissa sitä on nostettu reilusti tämänhetkisestä. Annetuissa lausunnoissa muutosta kiitettiin, eikä se saanut kritiikkiä. Tarkoituksena on, että yhteinen kirkkovaltuusto päättää seurakuntien määrärahojen jakotavasta tammikuussa 2025.

KALLION SEURAKUNTA

Seurakuntaneuvosto merkitsee ilolla tiedoksi, että talouden kehitys on edelleen positiivista, inflaatiosta ja merkittävästä kustannusten noususta huolimatta. Kirkollisveron tuotto on aikaisempia ennusteita parempi koko suunnitelmakauden

ajan. Ylijäämän käytön pitkäjänteisempi suunnittelu lisäisi pitkäjänteisyyttä ja turvallisuutta myös toiminnan kehittämisessä. Seurakuntien toimintasuunnitelmissa ja toteutuneissa henkilöstövähennyksissä näkyy kuitenkin voimakkaasti se, miten seurakunnallinen toiminta taistelee todellisissa talousvaikeuksissa.

Kallion seurakunnan seurakuntaneuvosto on linjannut, että tulevaisuudessa yhtymän ja seurakuntien välisessä määrärahanjaossa tavoitteena tulee olla yhtymä 40 % ja seurakunnat 60 %. Tähän tavoitteeseen pääseminen edellyttää nyt vahvaa luopumisosaamista.

Pidämme ongelmallisena, että kehittämiseen varattu raha on sijoitettu kokonaan yhtymän päätösvaltaan. Keskusjohtoinen kehittämisresurssi ei ota huomioon sitä tosiasiaa, että kehittäminen tapahtuu useimmiten lähellä ”asiakasrajapintaa” ja sitä, että kehittämisrahalla tulisi mahdollistaa seurakuntien omien strategisten valintojen mukainen kehittäminen.

Talousarvion kirjan sivuilla 4 määritellään, että Helsingin seurakuntayhtymän Kirkko Helsingissä -strategia ohjaa seurakuntia. Tämä muotoilu on väärä, koska seurakunnat päättävät omista strategisista linjauksistaan ja määrärahojensa käytöstä itsenäisesti ja Kirkko Helsingissä -strategia voi vain osin ohjata seurakuntien työtä. Tämä tulee huomioida myös tulevassa määrärahamallissa. Talousarviokirjassa olisi olennaista selkeästi avata lainanhoitomenojen kokonaisuus. Lisäksi olisi hyvä arvioida kirkosta eroamisen taloudellinen vaikutus vuosittain lukuina. Vuosittain eroavat 5500–6000 jäsentä on myös taloudellinen kysymys, joka voitaisiin talousarviokirjassa esittää numeroina.

VASTINE:

Kaikista määrärahoista päättää yhteinen kirkkoneuvosto tai yhteinen kirkkovaltuusto, joissa päättäjinä ovat seurakuntien luottamushenkilöt.

Kirkko Helsingissä -strategian on päättänyt yhteinen kirkkovaltuusto, joten se ohjaa vähintäänkin strategisena perustana myös seurakuntien toimintaa.

Kirkosta eronneiden taloudellinen vaikutus, eli menetetty kirkollisverotuotto, on erittäin vaikea tarkasti laskea. Ensinnäkin pitäisi tietää kunkin eronneen veronalaiset tulot, joiden perusteella menetyksen voisi laskea. Tätä tietoa ei henkilötasolla ole saatavissa. Keskimääräinen kirkollisveron määrä vuonna 2022 oli 367 euroa per veronalaisia ansioita saava seurakuntalainen. Tämän perusteella laskennallinen menetys olisi noin 2,1 milj. euroa vuodessa.

Eroajien ikin perustuva tarkempi tilastollinen arvio menetetyistä kirkollisverotuotoista voitaisiin tarvittaessa tehdä. Analyysin pohjana olisi tällöin verohallinnon julkaisemat tuloverotilastot, jotka sisältävät erittelyn Helsingin seurakuntayhtymälle maksetuista kirkollisveroista maksajien ikäryhmän ja lukumäärän mukaan. Kunkin verovuoden tilastot julkaistaan verotuksen valmistumisen jälkeen. Tällä hetkellä uusimmat saatavilla olevat kirkollisverotilastot ovat vuodelta 2022. Verohallinto julkaisee verovuoden 2023 tilastot loppuvuoden 2024 aikana.

Kallion seurakunta on jo aiemmissa lausunnoissa, aina Rohkeasti yhdessä -lausunnosta lähtien, arvioinut, ettei varattu investointimääräraha tule riittämään rakennuskannan korjaukseen, kehittämiseen ja ylläpitoon. Nyt talousarviossa huomaamme muidenkin näkevän saman ongelman. Investointimäärärahan pienuus johtaa helposti tulevien sukupolvien ratkaistavaksi jäävään korjausvelkaan sekä siihen, että tilaluopumisten yhteydessä ei tilojen jatkojalostaminen, myyminen ja jäävien tilojen monimuotoistaminen etene tarvittavalla vauhdilla.

Esitämme oikean investointimäärärahan haarukoimiseksi, että yhtymän tulee laatia kiinteistöpoliittinen ohjelma, jossa kerrotaan kiinteistöomaisuuden määrä, kuntoluokat, investointi- ja korjaustarpeet sekä niiden rahoitus.

Kallion seurakunta esittää, että jatkossa talousarvioon varataan erillinen määräraha kirkkotilojen saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseen sekä kirkkotilojen monimuotoisuuden lisäämiseen suuruudeltaan esimerkiksi 250 000 euroa. Tämä määräraha voidaan varata nykyistä investointitasoa nostamatta. Katsomme, ettei näiden periaatteellisesti ja toiminnallisesti keskeisten uudistusten aikataulu voi olla riippuvainen kirkon peruskorjaustarpeesta ja aikataulusta. Lisäksi näemme, että avoimuus suhteessa seurakuntiin esimerkiksi tilojen esteettömyyden edistämiseksi tasapuolisesti koko Helsingissä olisi tärkeää. Kallion seurakuntaneuvosto kysyy, onko nykytilanteessa energiainvestointien taso riittävä. Energiainvestointien määrää ja laajuutta olisi hyvä tarkastella esimerkiksi osana ympäristödiplomin hakuprosessia.

VASTINE:

Investointimäärärahojen tarvetta arvioidaan suuruusluokkana osana kohteiden priorisointitarkastelua. Tilaluopumiset ja niiden kehittäminen luopumista varten edellyttävät useimmissa tapauksissa 3–5 vuoden työtä mm. kaavoituksen ja käyttötarkoituksen muutoksen sisältäen. Edellä mainitun vuoksi luopumisten pitkäjänteinen ennakointi on tärkeää ja siihen kiinteistöjen luokittelulla osaltaan tähdätään.

Omaan käyttöön jäävien tilojen kehittäminen monipuolisempaan ja tehokkaampaan käyttöön edellyttää eri osapuolten selkeitä näkemyksiä tahtotilasta ja tulevaisuuden tarpeesta. Näiden asioiden selkeyttämiseen ja yhteisen toimintamallin luomiseen on syytä paneutua kiinteistö- ja toimitilastrategian toimeenpanon osana. Kun asiat etenevät konkreettisempien tavoitteiden tasolle, on todennäköisesti syytä tarkastella resurssien riittävyyttä myös tähän tavoitteeseen peilaten.

Erillinen kiinteistöpoliittinen ohjelma ei ole tarpeen, koska esille nostettavat asiat tullaan hoitamaan kiinteistö- ja tilastrategian toimeenpanosuunnitelman toteutuksen yhteydessä.

Ehdotettu erillismääräraha kirkkotilojen esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseen 250 000 eur /vuosi on mahdollista hoitaa ylläpidon avulla korjauksina/muutoksina, jos kokonaismääräraha sen sallii. Toiveet esteettömyyden ja tavoitettavuuden osalta on syytä kerätä käyttäjiltä kohdekohtaisesti kohteiden luokittelun jälkeen ja priorisoida toiveet lähivuosina toteutettavissa oleviin.

Työn alla on hiilineutraalisuustiekartta, joka valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä. Tiekartassa asetetaan tavoitteet sekä määritellään toimenpiteet sille, miten etenemme kohti hiilineutraaliutta myös kiinteistöjen osalta. Energiansäästöön ja hiilineutraalisuuteen tähtäävät investoinnit vaativat osaltaan investointimäärärahoja, mikä on otettava huomioon tulevien vuosien investointimäärärahatarvetarkastelussa.

Helsingin seurakuntayhtymän varainhankinnan tehostamiseksi ja kehittämiseksi sekä tavoitetason asettamiseksi ei toimintasuunnitelmaosassa ole esitetty tarpeeksi toimenpiteitä tai mittareita. Se sijaan pyritään muutamien seurakuntien varainhankinnan onnistumisien jako-osuuteen puuttumaan. Yhteisen päätöksenteon tulisi olla kiinnostuneempi tuloista, kun niiden jakamisesta. Tarvitsemme selkeämpää näkyä ja tavoitetilaa sekä monimuotoisia keinoja. Yhtenä mahdollisena varainhankinnan resurssina ovat tilat.

Huomion arvoista budjetissa on, että yhä suurempi osa seurakunnille tulevasta määrärahasta pyritään eri tavoin ohjaamaan tai määrittämään avustusluonteiseksi ja

näin sitomaan seurakuntien mahdollisuuksia tehdä strategisia valintoja tai päätöksiä. Päätösvaltaa siis tällä ratkaisulla on siirretty seurakuntaneuvostoista YKNlle. Nyt budjettikirjassa on varauksia sekä tarveharkintaiseen määrärahaan että strategian toimeenpanon määrärahaan. Ehdotamme näiden rahojen ensi alkuun puolittamista ja myöhemmin poistamista ja rahojen jakamista suoraan seurakunnille. Sisäinen hallintohumppa vie liikaa hallinnollisia voimavaroja ja sekoittaa valta- ja vastuusuhteita.

VASTINE:

Varainhankinnan kehittäminen säännöllisenä ja jatkuvana toimintona nousi ajankohtaiseksi seurakuntayhtymän toimintakulttuurin muutoksesta käydyn keskustelun yhteydessä. Valitettavasti tähän ei kuitenkaan tuolloin, eikä myöhemminkään, ole löytynyt tarvittavia resursseja asian edistämiseksi. Vaikka muutamia varainhankintaan liittyviä projekteja on hyväksytty, niiden tavoitteena on ollut pääasiassa kehittää menetelmiä varainhankinnan tueksi.

Kallion seurakuntaneuvoston ehdotus, että seurakuntayhtymä – eikä ainoastaan yksittäiset seurakunnat – ryhtyisi kehittämään varainhankintaa sekä asettamaan sille selkeitä tavoitteita, on tervetullut muistutus. Yhteisen seurakuntatyön puitteissa on tarkoituksena projektitiimin johdolla edistää tätä kehitystä ja ottaa varainhankinta osaksi yhtymän strategisia tavoitteita.

KANNELMÄEN SEURAKUNTA

Seurakuntien saaman valtion rahoituksen mahdollinen vähennys yhteiskunnallisten tehtävien hoitamiseen huolestuttaa. Minkälaisia muutoksia kirkon omaan päätökseen rahoituksen jakoperusteista seurakuntatalouksille ja Kirkkohallitukselle tämä tarkoittaa jo vuoden 2025 osalta. Helsingin seurakuntayhtymä menettää rahoitusta 2,1 milj. euron verran. Talousarviossa säästöjä ja lisämäärärahoja on ennakoitu käytettävän yhteensä 2,3 miljoonaa. Yhteinen kirkkoneuvosto arvioi huhtikuussa 2024 käyttötalouden määrärahakehykseksi vuodelle 2025 yhteensä 93,5 milj. euroa. Riittääkö tämä vai joudutaanko kehys arvioimaan marraskuussa uudelleen?

Talouden toteuma on ollut viime vuosina talousarvioennusteita parempi. Ovatko Helsingin seurakuntayhtymässä toteutetut sopeutustoimet olleet oikeassa mittasuhteessa todelliseen taloustilanteeseen?

VASTINE:

Valmistelijoiden tiedossa on ollut valtion suunnitelmat leikata valtionrahoitusta. Tämän lisäksi kirkolliskokoukselle ollaan esittämässä tämän rahoituksen jakoperusteiden muutosta seurakuntatalouksille. Näiden lisäksi veroperusteisiin on tulossa muutoksia siten, että kirkollisveron tuotto paranee ja tähän perustuu valtionrahoituksen leikkausesitys.

Tiedossa on myös, että kokonaisuudessa muutosten seurauksena Helsingin seurakuntayhtymän talous heikkenee, juuri valtionrahoituksen vähetessä. Vaikutus kohdistuu valtionrahoituksella rahoitettaviin toimiin, eli hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja esineistön ylläpitoon. Selvimmin muutos tulee näkymään hautausmaksujen korotuspaineen muodossa.

Koska tarkat summat niin verokertymän kuin valtionrahoitusosuuden muutoksista varmistuvat vasta marras- ja joulukuussa, ei talousarviokehukseen keväällä tehtyä pitkänaikavälin suunnitelmaa lähetty talousarvioesitykseen muuttamaan. Kun edellä

mainitut päätökset on tehty kirkolliskokouksessa ja eduskunnassa ja niiden vaikutukset ovat tiedossa, tehdään heti alkuvuodesta esitys muuttaa talousarviota näiltä osin. Näin voidaan menetellä koska vuonna 2025 seurakuntayhtymän talous on vielä ylijäämäinen, eivätkä muutokset lyhyellä aikavälillä horjuta seurakuntayhtymän taloutta.

Kirkollisverotuoton kehitys on ollut odotettua parempaa niin vuonna 2023 kuin 2024. Tähän kehitykseen ovat vaikuttaneet ensinnäkin hyvinvointialueiden perustamisiin liittyneet veroperustemuutokset kunnallisverotuksessa, mikä vaikuttaa suoraan kirkollisveroon. Toiseksi eläkkeisiin ja palkkoihin tuli vuonna 2023 ennakoitua suuremmat korotukset – sama kehitys on osaltaan jatkunut myös vuonna 2024. Kirkollisverotulon odotetaan lähivuosina edelleen kasvavan, mutta kasvu on selvästi pienempää kuin inflaatio ja odotettavissa oleva henkilöstömenojen kasvu. Siksi sopeuttamista on viisasta suunnitella ja tehdä etupainotteisesti ja ajoissa, jotta ei ajauduta näköpiirissä olevaan tilanteeseen, jossa jouduttaisiin irtisanomaan henkilöstöä. Tähän liittyen yhteinen kirkkoneuvosto muun muassa päätti 10.10.2024 yhteisten palveluiden muutosvalmisteluista vuoteen 2030.

Talousarviovuoden 2025 kiinteistöinvestoinnit ovat 17,8 milj. euroa ja tietohallinnon investoinnit 1 milj. euroa. Nämä investoinnit ovat myös välttämättömiä sijoituksia tulevaisuuteen. Samoin on välttämätöntä seurakuntaelämän kehittymisen kannalta, että kaikilla seurakunnilla on oma kirkko käyttötiloineen. Tällaisiin tiloihin verorahojen kanavointi on kirkollisveron maksajien kannalta mielekäästä ja sitouttavaa. Kannelmäen seurakunnassa uudisrakennusta on odotettu pitkään. Hallinnollinen purkupäätös seurakuntakeskuksesta tehtiin neljän vuoden tarkastelun jälkeen 2020 ja uudisrakennussuunnittelu saatiin lupakäsittelyvaiheeseen keväällä 2024. Hienoa, että kaavakehitys- ja kiinteistösijoitustoiminnan yhteydessä Kannelmäen kirkon tontilla oleva kaavakehityshanke mainitaan. Odotamme, että hanke viipyilemättä edistyy toteutumisvaiheeseen ja pääsemme pitkän väistöilakauden jälkeen kehittämään seurakuntaelämää sille suunniteltuihin tiloihin. Lupa-asioiden edistämisen yhteydessä hankeen toteutus on tarkoituksenmukaista kilpailuttaa ennen kuin toivotun nousukauden myötä rakennusalan hinnat nousevat. Keväällä 2024 uudisrakennushanke arvioitiin 15,3 miljoonan euron arvoiseksi.

VASTINE:

Yhteinen kirkkoneuvosto on kokouksessaan 19.5.2022 ohjeistanut kiinteistöosastoa laatimaan toteuttamisjärjestyksen tulevien laajempien kiinteistöinvestointien osalta. Edellä oleva edellytti ensin, että valmistelussa olleet, 12.9.2024 hyväksytyt kiinteistö- ja tilankäyttöstrategiat ovat lähtökohtana työlle, minkä jälkeen toteutetaan kohteiden luokittelu ja toteutusjärjestyksen priorisointi. Luokittelusta ja priorisoinnista on käyty 10.10.2024 YKN:n lähetekeskustelu, miltä pohjalta tätä työtä jatketaan.

Vuoden 2022 seurakuntavaalien jälkeen aloittanut uusi Yhteinen kirkkovaltuusto on edellyttänyt, että heillä tulee olla riittävä kokonaiskuva Helsingin seurakuntayhtymän omistamista kiinteistöistä ja niiden kunnosta ennen uusien suurten hankkeiden tuomista päätöksentekoon. Tämä kiinteistölista ollut käsittelyssä Yhteisessä kirkkoneuvostossa keväällä 2024 ja korjaustarvearviot ovat valmistelun alla, mikä on suuri tiedon kokoamisprosessi.

Yhteinen kirkkoneuvosto pyrkii päättämään ensimmäisenä kiinteistöstrategian hyväksynnän jälkeen käynnistettävät hankkeet mahdollisimman pian, jotta patoutunutta korjaus- ja perusparannustarvetta päästään purkamaan niin nopeasti kuin mahdollista.

Päätösten nopeuttamiseksi syyskuussa kiinteistöstrategian hyväksymisen jälkeen pääpaino on kohdennettu ensivaiheessa kirkkojen ja kappeleiden luokittelussa käsittelyn nopeuttamiseksi. Edellä kuvattujen toimienkin aikana tulevien investointikohteiden suunnittelua, tutkimuksia ja edellyttämiä lupia on edistetty hankkeiden nopean käynnistämisen mahdollistamiseksi heti, kun niistä on toteutuspäätökset tehty.

Investointimäärärahavaraukset ja henkilöstö mahdollistavat kahden suuren hankkeen samanaikaisen toteuttamisen heti päätösten jälkeen.

Kannelmäen seurakunnassa iloitaan siitä, että monikulttuurinen vahvistuminen on seurakuntayhtymässä yhteinen strateginen tavoite. Tavoitteen mittarina voisi olla muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvien jäsenyyden muutostapahtumien sijaan monikulttuuritaustaisten osallistuminen seurakunnan toimintaan. Valitettavasti seurakunnan jäsenyys ei ole aina kaikille turvallisuuden kannalta mahdollista.

Talous- ja toimintaosioissa näkyi seurakuntayhtymän talousvastaavien ammatillinen kädenjälki. Viime vuonna useiden seurakuntien toiveena oli saada kirkkoherroille ja luottamushenkilöille ennen lausuntokierrosta jonkinlainen budjettikoulu. Olisiko tämä mahdollinen vuonna 2025?

VASTINE:

Luottamushenkilöille järjestettiin Teams-yhteydellä 17.4.2024 perehdytystilaisuus otsikolla ”Perehdytys talousarvion laadintaan ja siihen liittyvään päätöksentekoon”. Tilaisuudessa talouspäällikön ja hallintojohtajan esityksen aiheina olivat: Talousarvion ja toimintasuunnitelman laatimisprosessi ja aikataulu, talousarvion rakenne sekä talousarvioon liittyvät päätöksenteon vaiheet.

Luottamushenkilöiden pyynnöstä vastaava tilaisuus Teams-yhteydellä järjestetään 4.12.2024. Ei ole mitään estettä järjestää vastaavia tilaisuuksia myös vuonna 2025.

Edelleen määrärahojen jakoperusteita kehitettäessä seurakuntien jaettavien toimintamäärärahojen osuutta on kasvatettava jäsenyytyväisyyden takaamiseksi. Seurakunnassa halutaan panostaa hengellisen yhteisön viikkotoimintaan niin hyvän henkilöstömäärän kuin toiminnallisesti käytännöllisten tilojen avulla.

Yhteisen hallinnon kulut ovat suuret verrattuna esimerkiksi seurakuntalaisille merkittävien ympäristö- ja hautatoimen tai seurakuntien käyttökatteisiin. Onko hallintoa mahdollista keventää?

VASTINE:

Hallinto toteuttaa tehtyjä päätöksiä ja toisaalta hoitaa suuren joukon lakisääteisiä tehtäviä (esim. kirjanpito, palkkahallinto, työterveydenhoito, lakiasioita, verotukseen liittyviä toimia, vakuutukset) seurakuntien ja yhteisten palveluiden puolesta. Hallinnon työntekijämäärää leikattiin vuoden 2022 tuta-menettelyssä. Hallinnon mahdollinen keventäminen tapahtuu sen jälkeen, kun on yhteisesti päätetty jättää jotakin tekemättä tai lainsäädäntö muuttuu.

Joitakin esimerkkejä hallinnon kustannuksista:

- Seurakuntien osuus suorituslisästä, joka vuonna 2024 on 380 000 euroa, on vuoden 2025 budjetissa yhteisissä palveluissa, yhteensä 670 000 euroa.
- Kirkon palvelukeskuksen palvelumaksu on 800 000 euroa vuodessa. Tällä hoidetaan seurakuntien ja yhteisten palveluiden kirjanpitoa ja palkanlaskentaa.

- Työterveyspalveluiden kustannus seurakunnat ja yhteiset palvelut yhteensä on 840 000 euroa, johon saadaan tulopuolella näkyvä 230 000 Kela-korvaus.
- ICT-kustannukset ovat 797 000 euroa, sisältäen mm. Dynastyn (142 000), tietoliikennekulut ja -sali (162 000), budjetoitiohjelmisto FPM/Clausion (56 000), kilpailutusohjelmisto Cloudia (30 000).
- Ulkopuolisilta ostettavat asiantuntijapalvelut ovat 351 000 euroa (tietohallinto 65 000, yhtymän johtajan toimisto 60 000, sisäinen tarkastus 40 000, talouspalvelut 40 000).
- Tilintarkastus 36 000.
- Seurakuntien ja yhteisten palveluiden henkilöstön koulutus 242 000 euroa.

YHTEENVETO TALOUSARVIOISTA YKSIKÖITTÄIN

Seurakuntien talousarvioennusteissa ei näy vuoden 2024 ja 2025 strategian toimeenpanomäärärahan vaikutusta. Monien seurakuntien kehyyksen ylitykset kompensoituvat tämän yllättävän lisärahoituksen ansiosta. Näin myös Kannelmäessä.

110 YHTEINEN HALLINTO

Luottamuselimet Sisäinen tarkastus Seurakuntayhtymän johtajan toimisto Hallinto-osasto Henkilöstöosasto Yhteisen hallinnon palkkakustanteet ovat valtavat, yli 4,9 milj. euroa ja palvelujen ostot suuret (lähes 4 milj.), kun vertaa esimerkiksi paikallisseurakuntien toimintakatteisiin. Mitkä palvelut olisivat hallinnossa ostopalveluina edullisemmat?

VASTINE:

Kirjanpitoa ja palkanlaskentaa on jo kokonaiskirkon tasolla ulkoistettu yhteiselle Kirkon palvelukeskukselle. Vuoden 2022 tuta-ratkaisun yhteydessä prosesseja päätettiin siirtää enenevissä määrin palvelukeskukselle. Hallinnon pääluokan tehtävät ovat seurakuntien ja seurakuntayhtymän yhteistä hallintoa ja lakisääteisiä tehtäviä. Aivan valtaosa näistä on sellaisia, joita joko ei voi tai ei kannata ulkoistaa. Seurakuntayhtymärakenteessa näiden tehtävien hoitaminen keskitetysti, verrattuna siihen, että niitä hoidettaisiin 19:ssä seurakunnassa, tulee monin kerroin edullisemmaksi.

Kuinka paljon yhteisen hallinnon osallistava työote maksaa seurakunnille, kun seurakuntien työntekijöitä kutsutaan mukaan pajoihin ja ohjausryhmiin? Tämä resurssointi, vaikka on yhteistä työtä, on poissa seurakuntien työvoimaresurseista. Osallistamisen laajuutta on rajoitettava ja kokousten määrää vähennettävä siirtämällä resurssointia, päätäntää ja suunnittelua sinne, missä toiminnan ydin on eli seurakuntiin.

VASTINE:

Kannelmäen ja Pakilan seurakunnat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että hallinnon osallistava työote aiheuttaa merkittäviä kustannuksia seurakunnille. Tämä on valitettava ja ongelmallinen tilanne, johon on löydettävä asianmukainen ratkaisu. Onkin syytä tutkia asiaa tarkemmin tulevan vuoden aikana. On yleisesti tiedossa, että kirkossa on vallinnut käsitys, jonka mukaan eri toimijat, kuten kirkkohallitus ja seurakuntayhtymä, ovat voineet kutsua viranhaltijoita seurakunnista osallistumaan erilaisiin työryhmiin, ja osallistumispäätös on jäänyt viranhaltijan itsensä tehtäväksi.

Jatkossa tullaan kuitenkin varmistamaan, että esihenkilön lupa tai määräys tehtävään on aina edellytyksenä osallistumiselle. Tämä käytäntö on itsestään selvä niin toiminnan koordinaation kuin viestinnällisten syidenkin vuoksi. Seurakuntien yhteisiä asioita, kuten ydin- ja tukipalveluorganisaatiota, on käsitelty kirkkoherrainkokouksessa, mutta joissakin tapauksissa on katsottu tarpeelliseksi täydentää ryhmiä. On kuitenkin ehdottoman tärkeää, että tällaiset päätökset tehdään aina kirkkoherran toimesta, eikä ilman hänen hyväksyntäänsä

Kannelmäen seurakunnan työntekijät ovat toivoneet, ettei vuonna 2025 järjestettäisi yhteistä työntekijäpäivää kuten vuonna 2024. Massatapahtuman järjestäminen on kallista (48 t) eikä palvele suurelle työntekijäryhmälle tarkoitustaan. Koulutusta ja informaatiota työntekijät saavat koulutussuunnitelmiansa mukaisista koulutuksista ja virkistäytyminen tapahtuu oman työyhteisön sopimina ajankohtina.

VASTINE:

Helsingin seurakuntayhtymässä ei ole suunnitelmia järjestää yhteistä työntekijäpäivää vuodelle 2025. Tietenkin, jos toimintaympäristössä tapahtuu jotain yllättävää, tehdään tästä toimintavuoden aikana erillinen yhteinen päätös.

Menneiden vuosikymmenien aikana on pyritty järjestämään yhteisiä työntekijäpäiviä 2–3 vuoden välein. Koronavuodet ymmärrettävästi sekoitti tätä rytmiä ja aiheutti pidemmän tauon. Usein työyhteisöpäivä on järjestetty jonkun tietyn teeman ympärillä.

Tänä kuluvana vuonna järjestettiin yhteinen työntekijäpäivä alkuvuodesta, jolloin työntekijöiden kanssa käytiin läpi Yhteisen kirkkovaltuuston tuolloin juuri aikaisemmin hyväksymä yhteinen Kirkko Helsingissä -strategia. Saadun palautteen perusteella 61 % koki strategian tulleen selvemmäksi työntekijäpäivän jälkeen. 23 % taas koki, ettei strategia selvennyt. Jakautuneempi oli palaute, oliko työyhteisöpäivä hyödyllinen: 45 % koki, että oli ja 44 % koki, ettei ollut. Sen sijaan työntekijöiden palaute pitäisikö työyhteisöpäiviä järjestää jatkossa oli selkeä: 58 % koki, että kaikille yhteisiä työyhteisöpäiviä tulee järjestää jatkossakin ja 28 % taas ettei.

Budjettivarauma, johon seurakunnan lausunnossa viitataan, on yhteisten palveluiden työntekijöiden työntekijäpäivään. Tällä on varauduttu Työnjaossa suunniteltuihin muutoksiin, jotka vahvistaa yhteisten palveluiden palvelukeskus toimintatapaa. Tarkoitus on käydä työntekijöiden yhdessä läpi mitä kaikkea tämä mahdollistaa jatkossa.

300 YHTEISET SEURAKUNNALLISET TEHTÄVÄT

Yhteinen seurakuntatyö Viestintä Mediatoimitus Avustukset, varaukset ja muu yhteinen toiminta Seurakuntien työssä diakonisen tuen tarpeen ennakoidaan kasvavan. Paikalliset työntekijät tunnistavat parhaiten kentän avustustarpeet. Diakonisten avustusvarojen kohdalla on hyvä kehittää hallintoa niin, että se palvelee mahdollisimman ketterästi seurakuntien avustushakemuksia tekeviä diakoniatyöntekijöitä. Osa näistä rahoista voitaisiin jalkauttaa suoraan vuodesta 2026 seurakuntien hallintaan. Tarveharkintainen määräraha (n.1,6 milj. euroa) ja strategian toimeenpanomääräraha (2 milj. euroa) jaetaan vielä vuotena 2025. Nämä rahat voitaisiin jakaa vuodesta 2026 suoraan seurakuntiin ja osastoihin ilman byrokratiaa, niin että päätökset tehtäisiin paikallisseurakuntien ja osastojen asiantuntijoiden toimesta. Hyvä, että yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön on varattu

yhteensä 450.000 euroa kohdennettuihin projekteihin ja hankkeisiin sekä mahdollisiin katastrofeihin ja kriiseihin.

VASTINE: Katso Haagan seurakunnan lausuntoon annettu vastine samassa asiassa.

400 YMPÄRISTÖ- JA HAUTATOIMI

Kysymys kuuluu, riittääkö nyt ennakoitu toimintakate ympäristö- ja hautatoimen tarpeellisiin kustannuksiin?

VASTINE:

Ympäristö ja hautaustoimessa joudutaan tekemään lähivuosina päätöksiä merkittävistä tulevaisuuteen tähtäävistä investoinneista, muun muassa Östersundomin hautausmaan laajentumiseen varautuminen sekä ympäristöystävällisen krematorion toiminta. Näiden osalta on tärkeä arvioida tulevien vuosien kustannusvaikutuksia ja poistoja. Samanaikaisesti on syytä selvittää, onko hautaustoimen taloudellista tilannetta mahdollista helpottaa tuloilla, joita saadaan myymällä maa-alueita, jotka on aikoinaan varattu hautausmaakäyttöön, mutta jotka eivät siihen käyttöön enää nykysuunnitelmien mukaan sovellu.

Ympäristöpuolella on vuoden 2024 lopussa valmistumassa hiilineutraalisuustiekartta. Siinä esitetyt toimet ja niiden sijoittaminen investointiohjelmaan on yksi keskeinen toimenpide vuoden 2025 aikana.

500 KIINTEISTÖTOIMI

Lähivuosien suuria peruskorjaus/perushankkeita on priorisoitava ja ohjelmoitava kunnioittaen jo linjattuja toimenpidepäätöksiä, jotka pitää viipyilemättä toteuttaa.

INVESTOINTIOSA 4

Kannelmäen kirkon yhteydessä olevasta seurakuntakeskuksesta tehtiin hallinnollinen purkupäätös 12.3.2020 (21 §) yhteisessä kirkkovaltuustossa uudisrakennuksen rakentamiseksi. Miksi tämä priorisointi ei näy investointiosassa kohdassa 751. Odotettu aika väistötiloissa on ollut liian pitkä, vuodesta 2016 alkaen. Hinta-arvio Kannelmäen seurakuntakeskuksen rakentamiselle oli keväällä 2024 yhteensä 15,3 miljoonaa euroa. Kyseessä on seurakunnan ainoan ja lakisääteisen tilan kuntoon saattaminen.

VASTINE:

Investointimäärärahojen kohdentaminen yksittäisille hankkeille toteutetaan vasta, kun hankkeista on olemassa erillinen toteuttamispäätös enimmäishintoiheen. Kannelmäen seurakuntakeskuksen purkamisen ja uuden rakentaminen on mukana kiireellisesti käynnistettävien hankkeiden esityksessä. Kannelmäen seurakuntasiipi on syytä purkaa samassa yhteydessä ja saman pääurakoitsijan toimesta kuin uusikin rakennetaan, koska kirkkoa ei voida mm. Turvallisuussyistä käyttää seurakuntasiiven purkamisen ja uuden rakentamisen aikana.

HAUTAINHOITORAHASTO

Kuinka paljon valtion yhteiskunnallisiin tehtäviin kohdentaman tuen heikennys luo paineita hintojen korotuksille? Kuinka Helsingissä suhtaudutaan yhdenvertaisuusnäkökulmasta siihen, että kirkkoon kuuluvat kustantavat tulevaisuudessa vielä enemmän hautatoimen menoista.

VASTINE:

Hautainhoitorahasto on niin kutsuttu omakatteinen rahasto, joka saa varansa tehtyihin sopimuksiin liittyvistä hoitosopimusmaksuista ja näillä varoilla hoidetaan sovittuja hautoja sovittu aika. Tämän perusteella hautainhoitorahasto on tiukasti rajattu sekä taloudellisesti että toiminnallisesti. Valtionrahoituksella eikä verotulokehitykselläkään ole tähän vaikutusta. Hautainhoitorahaston taloudellinen tilanne sekä hoitovastuu jo tehdyistä pitkäaikaisista sopimuksista luo paineen hoitotason laskuun ja kustannusten säästöön. Toisaalta painetta pyritään helpottamaan uusien sopimusten hintojen päivittämisellä.

Hautaustoimen muut kustannukset eivät kuulu hautainhoitorahastolle.

Hautaustoimen maksujen määrittämisestä säädetään hautaustoimilaissa. Kirkollisverotuloja ei käytetä hautaustoimeen. Hautausmaksut tulee päättää sellaisiksi, että ne kohtelevat yhdenvertaisesti kaikkia. Yhteiselle kirkkoneuvostolle (kokoukseen 31.10.2024) on tehty esitys hautaustoimen maksuhinnaston ja hautaamiseen liittyvien muiden toimenpidemaksujen tarkistamisesta ja vahvistamisesta 1.1.2025 alkaen. Tämä hintapäivitys huomioi vain yleisen kustannustason (inflaation ja henkilöstökustannukset) nousun. Valtionrahoituksen leikkauksen aiheuttama hintojen korotuspaine tulee huomioida seuraavissa hintatarkistuksissa.

LAUTTASAAREN SEURAKUNTA

Kirkon talouden kehitys kokonaisuudessaan on viime vuosina ollut positiivista. On hyvä, että Helsingin seurakuntien ja seurakuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmia ohjaavat sekä paikalliset että yhteiset strategiat. Seurakuntien toimintaedellytykset on turvattava. Meneillään olevien valmisteluiden lopputulos tulee toivottavasti selkiyttämään seurakuntien talouden raameja ja mahdollistamaan määrätietoisien sekä pitkäjänteisen taloussuunnittelun. Erityisesti sisäisten vuokrien nykyinen malli ei ole kestävä. Yksittäiselle seurakunnalle tämä malli aiheuttaa kohtuuttomia tilanteita esim. kiinteistön laajan peruskorjauksen jälkeen. Lauttasaaren seurakunta on ensimmäinen, jolle tämä kohtuuton sisäisen vuokran määrä kohdentuu. Kokonaisstrategia seurakuntien omistamien kiinteistöjen suhteen on tarpeellinen. Merkittävänä haasteena taloussuunnittelussa on ja tulee olemaan kiinteistöjen kunnossapito. Seurakuntayhtymän varat eivät tule riittämään kaikkien kiinteistöjen kunnan edellyttämien peruskorjausten tekemiseen. Useista kiinteistöistä on luovuttava ja päästävä sille kiinteistömässän tasolle, jonka voimme realistisesti ylläpitää.

VASTINE:

Kiinteistökannan luokittelu ja pidemmän tähtäimen käyttösuunnitelma on keskeinen osa kiinteistö- ja tilakäyttöstrategian toimeenpanosuunnitelmaa. Yhtenä toimenpiteenä kootaan karkea arvio seuraavan 10 vuoden aikana tarvittavista merkittävimmistä korjausinvestoinneista ja niiden suuruusluokasta. Käytettävissä olevat investointimäärärahojen rajallisuus ja mahdollisesti uusi valittava sisäisen vuokran malli osaltaan kannustavat seurakuntia ja yhteisiä palveluita tiivistämään

toimintaansa ja luopumaan osasta kiinteistökohteita. Kiinteistöjen luokittelu on aloitettu kirkkojen ja kappeliin osalta.

Seurakuntayhtymässämme vuodesta 2026 noudatettavista sisäisten vuokrien määräytymisperusteista päättää yhteinen kirkkovaltuusto vuoden 2025 alussa. Asiasta on ollut käynnissä A-luokan projekti ja sen yhteydessä on kuultu laajasti niin kirkkoherroja kuin nyt lokakuussa myös seurakuntaneuvostoja.

MALMIN SEURAKUNTA

Talousarviokirjassa kuvataan työn lähtökohtia. Toiminta - ja taloussuunnitelmia peilataan vain Kirkko Helsingissä -strategiaan. Malmin seurakunnalla on oma strategia, eikä Kirkko Helsingissä -strategia kata kaikkea tekemistä ja toiminnan suunnittelua Malmin seurakunnassa. Seurakuntien strategiat ovat seurakunnille aitoja strategioita. Seurakuntien toiminnan määrärahaan (47,310 milj.) suhteutettuna tarveharkintainen määräraha (1,608) ja strategian toimeenpanoraha (2 milj.) muodostavat ison kokonaisuuden (7,6 %). Nämä yhtymän päätösvallassa olevat määrärahat, paitsi että vaativat paljon ylimääräistä hallinnollista työtä, myös siirtävät päätösvallan yhtymään, sen sijaan että rahat jaettaisiin suoraan toimintamäärärahoina seurakunnalliseen työhön.

VASTINE: Katso Haagan seurakunnan lausuntoon annettu vastine samassa asiassa.

Pidämme tärkeänä sitä, että kiinteistökehitykseen varataan riittävästi resursseja tulevina vuosina. Talousarviossa ennakoitua ylijäämää olisi mielestämme perusteltua käyttää tähän tarkoitukseen, mikäli kiinteistökehitykselle nyt talousarviossa varatut resurssit eivät ole riittävät. Seurakuntien toimintaedellytyksissä monikäyttöiset toimitilat ovat oleellisen tärkeitä. Tiloista luopuminen tuottaa tarpeita käyttää jäljellä olevia tiloja useampiin eri käyttötarkoituksiin, mikä usein vaatii muutostöitä ja visiointikykyä erilaisten tilojen käyttömahdollisuuksista. Yksittäisenä asiana kiinnitämme huomiota siihen, että kiinteistötoimen investoinneissa on vaatimaton varaus (50 000) energiatehokkuushankkeisiin, mutta hiilijalanjäljen pienentämiseen tähtäviä investointeja, kuten lämmitysmuodon vaihtoa ekologisempaan, ei erikseen mainita lainkaan. Toimintasuunnitelmassa on todettu, että energiatehokkuutta parannetaan rakennusten korjausten yhteydessä, mikä on hyvä. Jäämme kuitenkin kaipaamaan sitä, että kiinteistötoimen investointien toimintasuunnitelmassa kunnianhimoisemmin tavoiteltaisiin ekologisesti kestäviä ratkaisuja.

VASTINE:

Kiinteistökehityksen resurssit joudutaan kohdistamaan merkittäviin korjaus- ja perusparannushankkeisiin useaksi vuodeksi eteenpäin, kun seuraavan n. 5 vuoden investoinneista tehdään päätös. Jos samanaikaisesti päätetään toteuttaa useampia tila/käyttötarkoituksia, jotka edellyttävät rakenteisiin/järjestelmiin puuttumista, on tämä resurssointi syytä tarkastella erikseen

Työn alla on hiilineutraalisuustiekartta, joka valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä. Tiekartassa asetetaan tavoitteet sekä määritellään toimenpiteet sille, miten etenemme kohti hiilineutraaliutta myös kiinteistöjen osalta. Tämän jälkeen on syytä tarkastella resursseja mahdollisiin erillisiin toteutettaviin energiansäästöön ja hiilineutraaliuteen tähtääviin hankkeisiin.

MUNKKINIEMEN SEURAKUNTA

Seurakuntaneuvosto on huolestunut suuntauksesta, jossa projektirahoituksen osuutta kasvatetaan perusrahoituksen sijaan. Viime vuonna tarveharkintaisen määrärahan rinnalle tuotiin kahden miljoonan suuruinen strategian toimeenpanomääräraha, joka on mukana myös vuoden 2025 talousarviossa. Ylijäämä tulisi siirtää seurakuntien toimintamäärärahoihin suoraan, muuttamatta sitä hankerahoitukseksi. Hankkeet ja projektimainen työskentely eivät palvele seurakunnan toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä.

VASTINE: Katso Haagan seurakunnan lausuntoon annettu vastine samassa asiassa.

Seurakuntayhtymän viime vuoden ylijäämä oli ennätysellinen. Sekä kuluvan vuoden että vuoden 2025 talousarviossa ylijäämä on mittava, yli 10 miljoonaa euroa. Mitä näille useana vuonna kertyville ylijäämillä tapahtuu?

Talousarviossa mainitaan hallituksen esitys kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin suunnatun rahoituksen leikkaamisesta, mikä Helsingin seurakuntayhtymässä merkitsee rahoitusosuuden pienenemistä noin 2,1 miljoonalla. Monissa seurakunnissa on tämän takia jo päätetty nostaa hautausmaksuja. Onko Helsingin seurakuntayhtymä jo suunnitellut maksujen korotusta vai onko leikkauksen tuoma budjettivaje tarkoitus paikata kirkollisverovaroista?

VASTINE:

Verotulojen poikkeuksellisen suuri kasvu vuosina 2023 ja vielä vuonna 2024 on tuottanut ylijäämää seurakuntayhtymän tilinpäätöksiin. Vuotuiset ylijäämät siirretään taseeseen kerryttämään kumulatiivista aikaisempien vuosien jäämää. Tämän seurauksena jatkossa taloutemme sietää mahdollisen tilapäisen alijäämän, vaikkakin taloussuunnittelu perustuu talouden tasapainoon. Talouttamme uhkaa alijäämäisyys toiminnan menojen (henkilöstömenot ja erilaiset ostot) kasvaessa enemmän kuin verotulokasvu. Tästä syystä yhteinen kirkkoneuvosto muun muassa päätti 10.10.2024 yhteisten palveluiden muutosvalmisteluista vuoteen 2030.

Valmistelijoiden tiedossa on ollut valtion suunnitelmat leikata valtionrahoitusta. Tämän lisäksi kirkolliskokoukselle ollaan esittämässä tämän rahoituksen jakoperusteiden muutosta seurakuntatalouksille. Näiden lisäksi veroperusteisiin on tulossa muutoksia siten, että kirkollisveron tuotto paranee ja tähän perustuu valtionrahoituksen leikkausesitys. Tiedossa on myös, että kokonaisuudessa muutosten seurauksena Helsingin seurakuntayhtymän talous heikkenee, juuri valtionrahoituksen vähetessä. Vaikutus kohdistuu valtionrahoituksella rahoitettaviin toimiin, eli hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja esineistön ylläpitoon. Selvimmin muutos tulee näkymään hautausmaksujen korotuspaineen muodossa.

Koska tarkat summat niin verokertymän kuin valtionrahoitusosuuden muutoksista varmistuvat vasta marras- ja joulukuussa, ei talousarviokehukseen keväällä tehtyä pitkänaikavälin suunnitelmaa lähetty talousarvioesitykseen muuttamaan. Kun edellä mainitut päätökset on tehty kirkolliskokouksessa ja eduskunnassa ja niiden vaikutukset ovat tiedossa, tehdään heti alkuvuodesta esitys muuttaa talousarviota näiltä osin. Näin voidaan menetellä koska vuonna 2025 seurakuntayhtymän talous

on vielä ylijäämäinen, eivätkä muutokset lyhyellä aikavälillä horjuta seurakuntayhtymän taloutta.

Hautausstoimen maksujen määrittämisestä säädetään hautaustoimilaissa. Kirkollisverotuloja ei käytetä hautaustoimeen. Hautausmaksut tulee päättää sellaisiksi, että ne kohtelevat yhdenvertaisesti kaikkia. Yhteiselle kirkkoneuvostolle (kokoukseen 31.10.2024) on tehty esitys hautausstoimen maksuhinnaston ja hautaamiseen liittyvien muiden toimenpidemaksujen tarkistamisesta ja vahvistamisesta 1.1.2025 alkaen. Tämä hintapäivitys huomioi vain yleisen kustannustason (hitainflaation ja henkilöstökustannukset) nousun. Valtionrahoituksen leikkauksen aiheuttama hintojen korotuspaine tulee huomioida seuraavissa hintatarkistuksissa.

Seurakuntaneuvosto kiinnittää huomiota muutamiin yksityiskohtiin yhteisten palveluiden talousarviossa.

- 1) Useammassakin yksikössä henkilöstökulut saattavat pysyä ennallaan, mutta palvelujen ostoon on varattu merkittävästikin enemmän rahaa. Mitä ovat nämä merkittävästi kallistuneet/lisääntyneet palvelut esimerkiksi yhtymän johtajan toimistossa tai yleishallinnossa?

VASTINE:

Yhteisten palveluiden henkilöstökuluja on sitouduttu vähentämään Yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymän taloussuunnitelma 2030 mukaisesti. Tästä on tehty tarkempi valmistelu, jonka yhteinen kirkkoneuvosto on käsitellyt lokakuussa 2024. Helsingin seurakuntayhtymässä on pystytty parantamaan annetun kehyksen tasoa, joka on tarkoittanut niin seurakunnille kuin yhteisille palveluille hieman enemmän mahdollisuuksia toteuttaa perustehtävänsä. Tämä palveluiden ostoihin kirjattu maltillinen lisäys tarkoittaa ensi vuoden osalta yhtymän johtajan toimistossa ja yleishallinnossa mm. resursseja taloushallinnon prosessien kehittämiseen, tiedolla johtamisen edellytysten parantamiseen tai strategisten painopisteiden osalta tutkimustiedon lisäämiseen.

- 2) Yhteisen seurakuntatyön talousarvio on edelleen alijäämäinen, huolimatta pienentyneistä vuokrista. Leirikeskukset näyttävät olevan kallein yksittäinen toimintamuoto, mutta heti niiden perässä tulevat Varustamot, joiden kulut kasvavat ensi vuonna 20 %. Vuoteen 2023 nähden Varustamoiden kulut ovat kasvaneet 44 %. Mistä menolisäys johtuu ja mitä sille voi tehdä?
- 3) Myös tilannehuoneen budjetti on lähes kaksinkertaistunut kahdessa vuodessa. Mistään ei löydy tietoa, mitä tilannehuone pitää sisällään ja miksi sen kulut kasvavat näin paljon? Mitä se pitää sisällään?

VASTINE:

Munkkiniemen seurakunta kiinnittää huomiota yhteisen seurakuntatyön talousarvion alijäämäisyyteen sekä joidenkin tilien ennakoitua suurempaan kasvuun. Yhteinen seurakuntatyö, aivan kuten yksittäiset seurakunnatkin, voi hyödyntää säästöjä. Seurakuntien toiminnassa on viime vuosina ollut haasteita ennakoida tiettyjä menoeriä, kuten sisäisiä vuokria. Tämän seurauksena yhteisessä seurakuntatyössä on omaksuttu periaate, jonka mukaan vakaata taloutta pyritään ylläpitämään noin 10 prosentin puskurilla, jota on kerätty säästöjen muodossa. Viime vuonna säästöt ylittivät hieman tämän tavoitteen.

Talous- ja toimintasuunnitelman mukaan yhteisen seurakuntatyön kehys ylittyy 2 prosentilla, ja tämä ylitys katetaan kertyneillä säästöillä. Varustamoiden kustannusten kasvu johtuu sisäisistä vuokrista. Varsinkin Hermannin varustamon sisäiset vuokrat ovat nousseet paljon koska niihin liittyy myös asuttamistoiminta Hämeentiellä. Ns. tilanhuoneen asema talousarviossa on kuitenkin jossain määrin ongelmallinen, sillä sen alla on enemmän toimintaa kuin otsikko antaa ymmärtää. Tähän kohtaan sisältyvät muun muassa seurakuntien kehittämispalvelut sekä projektitiimi. Kehittämispalveluihin kuuluvat strategiakonsultit seurakuntien tukena, ruotsinkielisen työn asiantuntija, verkkopappi sekä musiikkityön erityisasiantuntija. Lisäksi talousarviossa on uutena eränä musiikkiavustukset. Projektitiimi kattaa sekä projektitoimiston että Stadin Safkan kaksi työntekijää. Kasvua selittää ensisijaisesti uusien toimintamuotojen lisääminen näihin tiimeihin sekä merkittävät musiikkiavustukset.

Jatkossa on aiheellista tehdä muutoksia tilikarttaan, jotta päätöksenteon seuraaminen ja taloudellisen hallinnan läpinäkyvyys paranee.

- 4) Seurakuntaneuvosto ei pidä tarpeellisena työntekijäpäivää varten tehtyä 48 000 euron varausta. Useimmat kirkkoherrat eivät halua, että ensi vuonnakin järjestettäisiin kaikille yhteistä työntekijäpäivää. Mikäli kyseessä on vain yhteisten palveluiden päivä, on budjetti ylimitoitettu.

VASTINE: Katso Kannelmäen seurakunnalle annettu vastine samassa asiassa.

Seurakuntaneuvosto muistuttaa myös viimevuotisesta toiveestaan, että talousarvion ilmestyttyä järjestettäisiin kyselytunti, jossa on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja saada tarkennuksia epäselviin kohtiin ennen talousarviolausunnon antamista. Ehdotus otettiin positiivisesti vastaan, mutta sitä ei kuitenkaan otettu käyttöön tänä vuonna. Todennäköisesti moni tämänkin lausunnon kysymyksistä olisi saanut siellä vastauksen.

VASTINE: Katso Kannelmäen annettu vastine samassa asiassa.

PAKILAN SEURAKUNTA

1. Talouden suunnittelu pitkäjänteisesti on ollut vaikeaa, koska määrärahanjakoon ja tilavuokriin liittyvät kysymykset ovat olleet epävarmoja. Toivottavasti vuotta 2026 ja siitä eteenpäin koskevat päätökset antavat mahdollisuuden pitkäjänteisemmälle suunnittelulle.
2. Varojen kierrättäminen projektisalkkujen, tarvehankintaisten määrärahojen ja strategiamäärärahojen kautta seurakunnille ja osastoille on hankalaa ja aikaa vievää.
3. Yhteisen hallinnon (luottamuselimet, sisäinen tarkastus, yhtymän johtajan toimisto, hallinto-osasto, yleishallinto, talouspalvelut, laki- ja asianhallintapalvelut, tietohallintopalvelut ja henkilöstöosasto)

palkkakustanteet ovat valtavat, yli 4,9 milj. euroa ja palvelujen ostot suuret (lähes 4 milj.), kun vertaa esimerkiksi paikallisseurakuntien toimintakatteisiin. Mitkä palvelut olisivat hallinnossa ostopalveluina edullisemmat? Kuinka paljon yhteisen hallinnon osallistava työote maksaa seurakunnille, kun seurakuntien työntekijöitä kutsutaan mukaan pajoihin ja ohjausryhmiin? Tämä resurssointi, vaikka on yhteistä työtä, on poissa seurakuntien työvoimaresursseista. Osallistamisen laajuutta on rajoitettava ja kokousten määrää vähennettävä siirtämällä resurssointia, päätäntää ja suunnittelua sinne, missä toiminnan ydin on eli seurakuntiin.

VASTINE:

Kirjanpitoa ja palkanlaskentaa on jo kokonaiskirkon tasolla ulkoistettu yhteiselle Kirkon palvelukeskukselle. Vuoden 2022 tuta-ratkaisun yhteydessä prosesseja päätettiin siirtää enenevissä määrin palvelukeskukselle. Hallinnon pääluokan tehtävät ovat seurakuntien ja seurakuntayhtymän yhteistä hallintoa ja lakisääteisiä tehtäviä. Aivan valtaosa näistä on sellaisia, joita joko ei voi tai ei kannata ulkoistaa. Kokonaisuutena näiden tehtävien hoitaminen keskitetysti, verrattuna siihen, että niitä hoidettaisiin 19:ssä seurakunnassa, tulee monin kerroin edullisemmaksi.

Kannelmäen ja Pakilan seurakunnat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että hallinnon osallistava työote aiheuttaa merkittäviä kustannuksia seurakunnille. Tämä on valitettava ja ongelmallinen tilanne, johon on löydettävä asianmukainen ratkaisu. Onkin syytä tutkia asiaa tarkemmin tulevan vuoden aikana. On yleisesti tiedossa, että kirkossa on vallinnut käsitys, jonka mukaan eri toimijat, kuten kirkkohallitus ja seurakuntayhtymä, ovat voineet kutsua viranhaltijoita seurakunnista osallistumaan erilaisiin työryhmiin, ja osallistumispäätös on jäänyt viranhaltijan itsensä tehtäväksi.

Jatkossa tullaan kuitenkin varmistamaan, että esihenkilön lupa tai määräys tehtävään on aina edellytyksenä osallistumiselle. Tämä käytäntö on itsestään selvä niin toiminnan koordinaation kuin viestinnällisten syidenkin vuoksi. Seurakuntien yhteisiä asioita, kuten ydin- ja tukipalveluorganisaatiota, on käsitelty kirkkoherrainkokouksessa, mutta joissakin tapauksissa on katsottu tarpeelliseksi täydentää ryhmiä. On kuitenkin ehdottoman tärkeää, että tällaiset päätökset tehdään aina kirkkoherran toimesta, eikä ilman hänen hyväksyntäänsä

4. Yhteisen työntekijäpäivän järjestäminen on kallista (48 t) eikä palvele suurelle työntekijämäärälle tarkoitustaan. Koulutusta ja informaatiota työntekijät saavat koulutussuunnitelmiansa mukaisista koulutuksista ja virkistäytyminen tapahtuu oman työyhteisön sopimina ajankohtina.

VASTINE: *Katso Kannelmäen annettu vastine samassa asiassa*

5. Ympäristö ja hautaustoimi: riittääkö ennakoitu toimintakate ympäristö- ja hautaustoimen tarpeellisiin kustannuksiin?
6. Hautaustoimen rahoitus: kuinka paljon valtion yhteiskunnallisiin tehtäviin kohdentaman tuen heikennys luo paineita hintojen korotuksille? Kuinka Helsingissä suhtaudutaan yhdenvertaisuusnäkökulmasta siihen, että kirkkoon kuuluvat kustantavat tulevaisuudessa vielä enemmän hautaustoimen menoista? Edellytämme Helsingin seurakuntayhtymältä aktiivista roolia

resurssien hoitamiseen hautaustoimen todellisten kulujen kattamiseksi myös tulevaisuudessa.

VASTINE:

Ympäristö ja hautaustoimessa joudutaan tekemään lähivuosina päätöksiä merkittävistä tulevaisuuteen tähtäävistä investoinneista, mm. Östersundomin hautausmaan laajentumiseen varautuminen sekä ympäristöystävällisen krematorion toiminta. Näiden osalta on tärkeä arvioida tulevien vuosien kustannusvaikutuksia/poistoja. Samanaikaisesti on syytä selvittää, onko hautaustoimen taloudellista tilannetta mahdollista helpottaa tuloilla, joita saadaan myymällä maa-alueita, jotka on aikoinaan varattu hautausmaakäyttöön, mutta jotka eivät siihen käyttöön enää nykysuunnitelmien mukaan sovellu.

Työn alla on hiilineutraalisuustiekartta, joka valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä. Tiekartassa asetetaan tavoitteet sekä määritellään toimenpiteet sille, miten etenemme kohti hiilineutraaliutta myös kiinteistöjen osalta. Tämän jälkeen on syytä tarkastella resursseja mahdollisiin erillisiin toteutettaviin energiansäästöön ja hiilineutraaliuteen tähtääviin hankkeisiin.

Hautaustoimen maksujen määrittämisestä säädetään hautaustoimilaissa. Kirkollisverotuloja ei käytetä hautaustoimeen. Hautausmaksut tulee päättää sellaisiksi, että ne kohtelevat yhdenvertaisesti kaikkia.

Jos esillä olleet valtionrahoituksen leikkaukset ja kirkkohallituksen suunnitelmat rahoituksen kohdentamisperusteiden muutoksista toteutuvat, joudutaan hautaustoimen maksuja nostamaan lähitulevaisuudessa merkittävästi. Päätösten vaikutus hintojen nostopaineeseen on luokkaa 100–150 %, mihin vaikuttavat niin valtionrahoituksen taso kuin mahdolliset Kirkkohallituksen päätökset tuen jakamisperusteiden muutoksista. Vuoden 2025 alussa voimaan astuva uusi hinnasto huomioi vain yleisen kustannustason nousun.

TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

Tuomiokirkkoseurakunnalla on syntynyt kahden vuoden 2023–2024 aikana noin 650 000 euroa alijäämää sisäisten vuokrien uudistumisten vuoksi vuoden 2023 alusta. Alijäämä olisi tätäkin suurempi, ellei seurakunta olisi käyttänyt kaikki säästönsä yli 200 000 euroa. Näinä kahtena vuotena seurakunta käytti myös noin 250 000 euroa testamenttivarojaan. Vertailun vuoksi on todettava, että vuodelle 2025 12 seurakuntaa on budjetoinut testamenttivarojen tuloutusta yhteensä n. 0,358 milj. euroa.

Tuomiokirkkoseurakunta katsoo välttämättömäksi, että seurakunnalle teknisen muutoksen vuoksi (ei oman toiminnan tähden) syntynyttä alijäämää ei tule jättää seurakunnan noin 29 000 jäsenen maksettavaksi, vaan sen kattamiseksi tulee löytää yhteinen ratkaisu.

VASTINE:

Vuoden 2023 alusta käyttöön otettu sisäisten vuokrien määrittelyperuste (YKV 27.1.2022 § 6) pohjautuu tilojen todellisiin kustannuksiin. Tältä osin se eroaa aiemmin käytössä olleesta sisäisten vuokrien laskentatavasta. Sisäisten vuokrien laskentaperusteiden muutoksen lisäksi yhteinen kirkkovaltuusto päätti joulukuussa 2021 (9.12.2021 § 109) luopua tilamäärärahasta, joka korvasi seurakunnille niissä olevien sakraaltilojen sisäisen vuokran. Sitä vastaava osuus sisällytettiin seurakuntien toimintamäärärahoihin.

Muutamien seurakuntien, Tuomiokirkkoseurakunta mukaan luettuna, tilannetta muutosvaiheessa pyrittiin helpottamaan vuosille 2023–2025 myönnettyllä

tasapainotusmäärärahalla (YKV 27.1.2022 § 6) sekä vuosille 2024–2025 myönnetyllä tasapainotuslisämäärärahalla (YKV 27.4.2021 § 38). Lisämäärärahojen tavoitteena on ollut, että seurakunnat saavat sopeutettua taloutensa sisäisten vuokria muutosta ja tilamäärärahan poistumista koskevien päätösten mukaiseen tilanteeseen

Edellisten lisäksi Tuomiokirkkoseurakunnalle on varattu talousarviossa erityyisiä (0,9 milj. euroa v. 2024), joka perustuu sen tekemään seurakuntayhtymää, hiippakuntaa, kokonaiskirkkoa ja kirkollisia järjestöjä, valtiovaltaa, yliopistoja ja akateemisia yhteisöjä sekä Helsingin kaupunkia ja sen kulttuurielämää palvelemaan työhön. Seurakunnan alueella ovat myös maan suosituimmat vihkikirkot.

Kaikki seurakunnat toimivat yhteisen kirkkovaltuuston päättämien toimintamäärärahojen puitteissa ja vastaavat omilla päätöksillään rahan käytöstä ja sen riittävydestä toiminnassa.

Käyttötalous osaan liittyen Tuomiokirkkoseurakunta toteaa, että sekä tarveharkintaisen että strategian toimeenpanomäärärahojen jakotavat eivät ole seurakunnan näkökulmasta selkeitä, vaikka summat ovat merkittäviä.

strategian toimeenpanomääräraha	2,000 me
tarveharkintainen määräraha	1,608 me

Yhteinen seurakuntaneuvosto myöntää tarveharkintaisen määrärahan seurakunnille ja yhteisille palveluille anomuksesta. Seurakuntien kokemus on ollut, että päätös siitä, miten ja millä perusteilla jokin anomus on mennyt läpi ja toinen ei, ei ole ollut ymmärrettävää, läpinäkyvää ja avointa. Projektirahoituksen laatiminen ja ohjeistus sekä käsittely työllistää henkilöstöä sekä seurakunnissa että yhtymässä. Tämä resurssi tulisi käyttää esimerkiksi ulkopuolisen rahoituksen hankkimiseen, ei sisäisen rahan siirtoon. Tämän takia Tuomiokirkkoseurakunta esittää, että tarveharkintainen määräraha olisi pienempi, esim. 600 000 euroa ja 1 milj. euroa siirrettäisiin suoraan takaisin yhteisesti jaettavaan määrärahoihin. Tuomiokirkkoseurakunta pitää tarpeellisena, että kaikkien harkinnanvaraisten määrärahojen selvityshanke viedään päätökseen.

Strateginen toimeenpanomääräraha on talousarviokirjan mukaan tarkoitettu Kirkko Helsingissä -strategian vision toteuttamiseen: ”Kasvava kristillinen helsinkiläinen yhteisö olla, tulla ja toimia”. Talousarviokirjassa ei kerrota, miten strateginen toimeenpanomääräraha jatkossa jaetaan. Asia on syytä valmistella viipymättä.

VASTINE: Katso Haagan seurakunnalle annettu vastine samassa asiassa

MATTEUS FÖRSAMLING

Som en allmän kommentar konstaterar Matteus församlings församlingsråd att samfällighetens sätt att fördela resurser är problematiskt ur församlingssynvinkel. Vi skulle önska att en större del av resurserna tillföll församlingarna. Även om avsikten med både behovsprövade bidrag och strategibidrag är god, gör det vårt arbete oförutsägbart och kortsiktigt. Vi skulle hellre se att församlingarnas allmänna anslag skulle ökas - på detta sätt skulle församlingarna ha bättre möjlighet till lokal utveckling (och minskad rapportering/byråkrati).

VASTINE:

I Helsingfors kyrkliga samfällighet har ABC-projektmodellen varit i bruk i flera år, och det gemensamma kyrkorådet har fastställt den som samfällighetens officiella projektledningsmodell. Modellen upplevdes dock från början som besvärlig och genererade långa rapporter, vilket ledde till att den inte användes i alla projekt. Praxis blev att endast stora projekt under det gemensamma kyrkorådets direkta tillsyn använde ABC-modellen, medan man i andra projekt oftast nöjde sig med skriftliga slutrapporter.

Denna situation fortsatte tills diakoniprojekt började kombineras med andra projekt, vilket ledde till att man började tala om diakonifokuserade projekt. När antalet projekt ökade kritiserades projektledningen för bristande transparens och för att den inte motsvarade det gemensamma kyrkorådets vilja. Detta ledde till att man började söka lösningar för att förbättra situationen, såsom att införskaffa en elektronisk projekthanteringsportfölj för församlingarnas och avdelningarnas bruk och att klargöra projektledningen.

Införandet av projektmodellen gick överraskande smidigt. Problemen uppstod dock när utvecklings- och projektanslagen kombinerades och alla medel behandlades som projektansökningar. Projektledningens resurser räckte inte till för att producera den information som behövdes för beslutsfattandet. Man hade varit försiktig med att skära ner på projekten, och församlingarna fick möjlighet att själva bedöma om deras projekt var nödvändiga.

ABC-projektmodellen är ett projektledningssystem designat för den offentliga sektorn, som används i stor utsträckning bland annat i Helsingfors stad, Kommunförbundet, statliga förvaltningen och Helsingfors universitet. Modellen har fått mycket positiv feedback, och införandet av en elektronisk projektportfölj har visat sig fungera även i Helsingfors kyrkliga samfällighet. På Helsingfors stads webbplats om utvecklingsmetoder nämns följande fördelar med projektmodellen:

- *En tydlig modell som gör det möjligt att driva projektet framåt från en fas till nästa.*
- *En gemensamt förstådd arbetsmetod för olika projektroller (t.ex. projektledare och ägare).*
- *Identifiering av de gemensamma tjänster som behövs för projektet redan i planeringsfasen, vilket minskar överraskningar som kan påverka tidsplanen eller kostnaderna.*
- *Bättre insyn i pågående projekt (portföljhantering).*
- *Mätning av de fördelar projektet ger.*
- *Medlemskapet i projektgruppen underlättas genom enhetlig dokumentation.*

Konsekvent användning av modellen kan korta projektens genomloppstider, minska antalet samtidigt pågående projekt samt förbättra trivseln bland de som arbetar med projekt.

Projektledning kräver sina egna resurser och tid. Om målet är att skapa projekt som kan genomföras inom olika avdelningar och församlingar är det viktigt att dokumentera information om projektets framsteg, beslutsfattande och resultat, även om detta skulle betraktas som byråkrati eller en administrativ börda. Problemet med en gemensam projektmodell är inte att den inte tjänar sitt syfte, utan snarare att projekten i församlingarna har blivit ett medel för att samla in medel, som påpekats i vissa utlåtanden. Detta försvårar den långsiktiga planeringen och utvecklingen av församlingsverksamheten (Matteus, Munkkiniemi).

Projektens syfte bör vara att utveckla en viss verksamhet i församlingen, inte att täcka resursbrist. I framtiden vore det önskvärt att projektanslag beviljas för längre perioder, till exempel 1–3 år. I vissa utlåtanden har det föreslagits att anslagen ska fördelas av

experter (Haaga, Kannelmäki). Detta skulle dock inte öka transparensen, och beslutsansvaret kan inte överlåtas till experter.

Om de nu beviljade projektanslagen skulle överföras direkt till församlingarna, skulle de initialt få lite mer medel. Detta skulle dock försvaga det gemensamma utvecklingsarbetet inom kyrkliga samfälligheten och minska projektanslagens styrande funktion. Om medlen däremot skulle fördelas utanför församlingarnas budgetar, skulle frågan uppstå om hur användningen av medlen och deras effektivitet ska följas upp.

I vissa utlåtanden har det uttryckts oro för att beslutsmakten övergår för mycket till kyrkliga samfälligheten (Kallio, Malm). Malm församling har också noterat att verksamhets- och ekonomiplanerna endast speglar Kirkko-Helsinki-strategin, som inte täcker alla församlingarnas behov, vilka kan ha sina egna strategier. Fördelningen av befogenheter mellan kyrkliga samfälligheten och församlingarna är dock tydlig: det gemensamma kyrkorådet övervakar de uppgifter som sköts gemensamt av samfälligheten, medan församlingsråden beslutar om församlingarnas egna uppgifter och verksamhetsformer. Församlingsråden har frihet att använda de medel som beviljas dem på det sätt de anser bäst, och deras befogenheter begränsas inte i detta avseende.

Det är nödvändigt att se över fördelningsprinciperna för de behovsbaserade och strategiska genomförandeanslagen, och de bör inte fördelas på samma sätt som 2022. Därför har det gemensamma kyrkorådet inrättat en arbetsgrupp för att utarbeta förslag om fördelningsprinciperna för projektanslagen. Antalet projekt måste begränsas, och kyrkliga samfälligheten måste förplikta sig till att inte föreslå eller godkänna onödiga projekt. Behovsbaserade anslag behövs också för att kunna reagera på oväntade behov, men rapporteringen och principerna för användningen av offentliga medel kan inte förbises. Det är också nödvändigt att utvärdera hur mycket medel som kan beviljas och för hur lång tid.

Matteus församlingsråd anser att procenten (20%) som reserverats för Lekholmens verksamhetsledare är för låg. Jämförelsevis är Mustasaaris verksamhetsledare anställd på heltid. Matteus församlingsråd önskar att procenten höjs till 40% och att man samtidigt bereder möjlighet för lediganslagning av den svenska tjänsten för fostran i Gemensamt församlingsarbete. Ifrågavarande tjänst kunde åtminstone delvis ta hand om Lekholmsärenden. Enligt budgetförslaget finns inga anslag budgeterade för renoveringar på Lekholmen inkommande år. Vi ser det som ytterst viktigt att en långsiktig lösning för login på Lekholmen går framåt. De temporära barackerna som nu används är en onödig avgift.

VASTINE: se Johannes församling

Vi är tacksamma över föreslaget att öka ersättningen för språkminoriteterna. Matteus församlingsråd vill dock påpeka att minoritetsarbetets storlek (antal anställda och verksamhetens omfattning) inte alls beaktas i fördelningen. Som exempel kan nämnas att Matteus i nuläget är i en situation där antalet svenskspråkiga medarbetare och antalet engelsk- och ryskspråkiga medarbetare är ungefär lika stort. Samtidigt som vi är glada över att språkminoriteternas arbete växer, konstaterar vi att fler medarbetare också innebär behov av mera utrymmen (högre interna hyror), personalresurser (kyrkoherde, kanslitjänster, vaktmästare...), städning m.m.

VASTINE:

Ersättningen för språkminoriteterna har beräknats så att den är lika stor oberoende av den enskilda församlingens storlek. Det stämmer att Matteus församling drabbats i större utsträckning än andra församlingar av språkminoritetsarbetet i och med att den i jämförelse största minoritetsspårgruppen, nämligen den ryska, jämte den engelska språkminoriteten finns i Matteuskyrkan. Ersättningarna till de församlingar som fungerar som hemförsamlingar för språkminoriteterna kommer att förändras inför år 2026. I anslutning till denna reform kunde ev. också denna dimension uppmärksammas.

Korvaus kielivähemmistöille on laskettu siten, että se on saman suuruinen riippumatta yksittäisen seurakunnan koosta. On totta, että Matteuksen seurakunta on kärsinyt kielivähemmistötyöstä enemmän kuin muut seurakunnat, sillä suhteellisesti suurin kielivähemmistö, nimittäin venäjänkielinen vähemmistö, yhdessä englanninkielisen vähemmistön kanssa sijaitsee Matteuksen kirkossa. Niiden seurakuntien korvauksia, jotka toimivat kielivähemmistöjen kotiseurakuntina, tullaan muuttamaan vuoteen 2026 mennessä. Tähän uudistukseen voitaisiin mahdollisesti myös kiinnittää huomiota tähän ulottuvuuteen.

Matteus församlingsråd önskar en kontrollmätning av församlingens utrymmen, eftersom de nuvarande siffrorna baserar sig på föråldrade uppgifter.

VASTINE:

Jos kysymys on siitä, että tilat jakautuvat käyttäjien kesken eri jakosuhteella kuin aikaisemmin on määritelty, tulee jakosuhde neuvotella toimijoiden kesken uusiksi. Nykyisessä sisäisen vuokran mallissa kaikki kohteelle tulevat kulut jaetaan kyseisen kohteen käyttäjille, joten kokonaisneliöiden oikeellisuudella ei ole olennaista merkitystä sisäiseen vuokraan muuten kuin tilojen käyttäjien keskinäisten jakosuhteiden määrittelyssä. Jos taas on perusteltu epäily siitä, että toisen toimijan tilat ovat mitattu väärin ja toisen oikein, voi mittaus olla tarpeen. On kuitenkin syytä huomioda, että ns. Yhteiskäyttötilojen neliöt (eteiset, aulat yms) jaetaan käyttäjille niiden muiden tilojen käytön suhteessa.

I fördelningen av ICT-kostnader räknas språkminoriteternas medarbetare till församlingen istället för gemensamt församlingsarbete. Matteus församlings församlingsråd önskar att detta rättas till. Vi ber också om korrigerings för tidigare år. Vidare konstaterar vi att ICT-kostnaderna i samfälligheten överlag är höga och behovet av att förnya olika datorsystem är stort. Vi skulle önska att beslutet om att hyra apparater (kopieringsapparater, telefoner och datorer) omvärderas eftersom hyreskostnaden ofta överstiger priset apparaten skulle kosta, och dessutom kunde man ha samma telefon/dator en längre tid. Vad gäller datorsystem skulle inte alla program behöva byggas upp bara för oss.

VASTINE:

Tietokoneiden vuokraus on osa laitteiden ITIL-prosessien mukaista elinkaarenhallintaa. Elinkaareen kuuluu laitteiden hankinta, käytönaikainen tuki ja hallinta sekä luopumiseen liittyvät prosessit tietoturvalisella tavalla toteutettuna. Kokemus on osoittanut, että vakioitu 3-4 vuoden elinkaari on järkevä ja kustannustehokas, kun ottaa huomioon laitteiden huollot, takuuajan ja ajanmukaisuuden mm. suorituskyvyn kannalta.

Puhelimien osalta palvelupäätelaitekäytäntö palvelee samaa tarkoitusta: vuokralaitteet ovat turvallisia, ajantasaisia ja vikaantuneen laitteen tilalle saa lähes välittömästi uuden. Omistuslaitteilla emme mitenkään voisi saavuttaa vastaavaa

palvelutasoa tai tietoturvan tasoa. Palvelupäätelaitteen kk-hintaan sisältyvät tietoturva-, käyttäjätuki-, varalaite- ja hallintapalvelut sekä luopumiseen liittyvät tietoturvalliset logistiikkaprosessit. Nämä asiat pitää jo kyberturvan takia hoitaa joka tapauksessa, emmekä pystyisi vastaavaa palvelutasoa omana työnä mitenkään saavuttamaan. Kustannukset ja riskit kasvaisivat. Puhelimet ovat nykyään erittäin oleellisia tuottavuustyökaluja, joilla tehdään enemmän muuta kuin puhutaan puheluita. Tämä asettaa kovia vaatimuksia puhelinten elinkaarenhallinnalle.

Kustannusten hallinta on toki tärkeää ja siitä pyrimme tietohallinnossakin huolta pitämään. Palvelut ja laitteet kilpailutetaan säännöllisesti. Esimerkiksi puhelinliittymien kustannukset alenivat kilpailutuksen yhteydessä alle puoleen aikaisemmasta. Olemme myös optimoineet laitteiden tavoite-elinkaaria (esim. puhelimet 2v -> 3v) ja näyttöjen osalta on palattu ostolaitteisiin.

Laadukkaat palvelut ja toimivat työkalut ovat tärkeitä työn tuloksellisuuden ja mielekkyyden kannalta. Määräänsä enempää ei työkaluista kannata säästää. Tietoturvasta täytyy huolehtia, eikä sekään ilmaista ole.

Mitä tulee tietojärjestelmiin, olemme viime vuosina laajasti siirtyneet käyttämään kirkon yhteisiä ratkaisuita ja sama suunta jatkuu tulevaisuudessakin: olemmehan parhaillaankin luopumassa mm. Henkarista ja omasta CRM-hankkeesta.

JOHANNES FÖRSAMLING

Vi ser det som ytterst viktigt att en långsiktig lösning för boendetrymmena på Lekholmen går framåt. De temporära barackerna som nu används får inte bli kvar på obestämd tid.

VASTINE:

Leirikeskusten tulevaisuutta pohtii erillinen leirikeskustyöryhmä, joka tekee asioista esityksensä. Kirkkojen ja kappeleiden luokittelu ja korjaustarve on ensimmäisenä käsittelyssä ja oletettavasti leirikeskukset ja muut omassa käytössä olevat kohteet tulevat seuraavana. Lähivuosien resurssit (investointimäärärahat ja projektien vetäjät) joudutaan ensisijaisesti kohdentamaan kirkkoihin. Jos samanaikaisesti päätetään investoida leirikeskuksiin, se edellyttää lisäresursseja. Nykyiselle tilapäisratkaisulle eli majoitus konteille on mahdollista hakea 5 vuoden lisäaika, minä aikana on tavoitteena saada mahdolliset pysyvät rakennukset korjattua ja uusittua.

Johannes församlingsråd anser att procenten (20%) som reserverats för Lekholmens verksamhetsledare är för låg. Jämförelsevis är Mustasaaris verksamhetsledare anställd på heltid. Johannes församlingsråd önskar att procenten höjs till 40% år 2025 och att man under året bereder möjlighet för lediganslagning av den svenska tjänsten för fostran i Gemensamt församlingsarbete. Ifrågavarande tjänst kunde bl.a. sköta åtm. en del av Lekholmsärendena.

VASTINE:

Johannes församling betonar att verksamheten på Lekholmen förutsätter att den gemensamma församlingsverksamheten avsätter mer än 20 % av en verksamhetsledares tid för verksamheten samt att den svenska prästtjänsten för fostran inom den gemensamma församlingsverksamheten bör tillsättas.

Verksamheten på Lekholmen är unik och bygger på ett nära samarbete mellan de svenska församlingarna och den kyrkliga samfällighetens gemensamma arbete. Under de senaste åren har den gemensamma verksamheten bidragit med en deltidsverksamhetsledare (20 % under hela året) samt ett antal säsongsanställda ungdomsarbetare under sommarmånaderna. Efter förhandlingar med de svenska församlingarna har enighet nåtts om att anställa en person gemensamt för församlingarna och den gemensamma församlingsverksamheten enligt samma princip som regioninformatörsmodellen, där varje församling står för 20 % och den gemensamma församlingsverksamheten för 40 %. En sådan modell möjliggör ett utökat samarbete och bättre stöd för verksamheten på Lekholmen. Ett avtal i denna fråga förväntas behandlas under 2024.

Möjligheten att tillsätta den svenska prästtjänsten för fostran, som varit obesatt i tre år, måste bedömas utifrån förutsättningarna för att inkludera tjänsten i den gemensamma församlingsverksamhetens personalutvecklingsplan. Åtminstone bör en deltidslösning för denna tjänst utredas.

Johanneksen seurakunta korostaa, että Lekholmenin toiminta edellyttää, että yhteinen seurakuntatyö panostaa enemmän kuin 20 % toiminnanjohtajan työpanoksesta toimintaan, sekä että yhteisen seurakuntatyön ruotsinkielinen kasvatuksen virka tulisi täyttää.

Lekholmenin toiminta on ainutlaatuinen ja perustuu tiiviiseen yhteistyöhön ruotsinkielisten seurakuntien ja seurakuntayhtymän yhteisen työn välillä. Viime vuosina yhteinen työ on tarjonnut osa-aikaisen toiminnanjohtajan (20 % ympäri vuoden) sekä kesäkuukausina useita kausityöntekijöitä nuorisotyöhön. Neuvottelujen jälkeen ruotsinkielisten seurakuntien kanssa on saavutettu yhteisymmärrys siitä, että seurakunnille ja yhteiselle työlle palkataan henkilö samoin periaattein kuin alueviestintämallissa, jossa kukin seurakunta kattaa 20 % ja yhteinen seurakuntatyö 40 %. Tämä malli mahdollistaisi yhteistyön laajentamisen ja Lekholmenin toiminnan tukemisen. Kyseinen sopimus on tarkoitus käsitellä vuoden 2024 aikana.

Ruotsinkielisen kasvatuksen papin viran täyttämistä, joka on ollut täyttämättä kolmen vuoden ajan, on arvioitava sen perusteella, miten virka voitaisiin sisällyttää yhteisen seurakuntatyön henkilöstösuunnitelmaan. Ainakin osa-aikainen ratkaisu tähän virkaan tulisi selvittää.

Aikataulu

Tämän vaiheen jälkeen valmistelussa laaditaan lopullinen esitys yhteiselle kirkkoneuvostolle talousarvioksi ja toiminta- ja taloussuunnitelmaksi kokoukseen, joka pidetään 28.11.2024. Kokouksessa päätetään esityksestä yhteiselle kirkkovaltuustolle, jonka kokous on 12.12.2024.

Vaikutusten ja riskien arviointi

Lapsivaikutukset: Talousarviolla ja toiminta- ja taloussuunnitelmalla on laajat lapsiasian vaikutukset, koska useat seurakuntien työmuodot ja yhteisten palveluiden yksiköiden tehtävät koskevat lapsia ja perheitä. Myös nuoret ovat seurakuntien toiminnan kohteina laajasti mm. rippikouluissa.

Talous-, henkilöstö- ja ympäristövaikutukset: Talousarviolla ja toiminta- ja taloussuunnitelmalla ohjataan seurakuntayhtymän taloutta, henkilöstöä ja päätöksellä on vaikutusta ympäristöön.

Riskit: Talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman suurin riski kohdistuu jäsenistön määrän kehitys ja jäsenistön verotettavan tulon kasvun jatkuminen. Jäsenmäärä on alentunut jo usean vuoden ajan, mutta verotettavien tulojen määrä toistaiseksi kasvanut talouden kasvun mukana.

Lisätiedot

Hallintojohtaja Juha Silander, juha.silander@evl.fi